

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
 Egy évre ..... 24 korona.
 Egy hátra ..... 3 korona.

VIDÉKEN:
 Egy évre ..... 28 korona.
 Egy hátra ..... 3 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
 4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
 minden következőnél 15 fillér

Nyitótér sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyvonalú
 vasutak palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 292.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
 József főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 STAUBER JÓZSEF.

Szerda, június 24.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezércikk: Itt járt egy főherceg.
- A spiritusz-kormány.
- Kullissza-titkok Csernoch mandátuma körül.
- Épül az új polgári fiúiskola.
- Csanádmegye Inaság előtt.
- Egy kis flakó.
- Az elzüllött gavallér.
- Szabolcska Mihály és a temesvári kabaré.
- Beszélgetés a főherceggel.
- Letartóztattak két arabot.
- Gyilkosság, vagy öngyilkosság.
- Agglegény-adó.
- Amiről beszélnek.
- A főhercegi szemle.
- Gyilkos földbirtokos.
- Tárca: Aradtól Brünnig lóháton.

Itt járt egy főherceg.

Arad, június 23.

Ezen a vidéken, ahol olyan satnya az idegen forgalom, hogy egy miniszteri fogalmazót is a személyi hírekbe vesznek, ha neki ide sziveskedik vetődnie, ahol egy-egy aktív, vagy fél-aktív miniszter látogatására izgatott lázban reszket a perron és a szőke keramit-ut: ezen a vidéken, tán csak egy kőhajításnyira innét, egy főherceg járt.

És ez az esemény sehogy se tudott a szenzációk közé illeszkedni. Fogadó bizottság nem alakult, diadal-póznákat nem cövekeltek, lobogókat nem lengettek, sőt a kíváncsiak serege se szaladt az ujaradi állomásra, hogy a főherceget — egy főherceget! — szinről-szinre lássák. A városnak érdeklődését nem kavarta fel, hogy a szomszédban, azok között, akik a mi piacunkra járnak, s akik velünk együtt

uzsonna-kávéznak, — az uralkodó ház egy tagja jár. Az ujság-olvasók legtöbbször, mikor a lapot letette, már a nevére is alig emlékezett. Valami Szalvátor; hogy Ferenc Szalvátor, vagy András Szalvátor, azt már aligha állíthatták biztosan.

A mikor mindezt észrevesszük, nem tévesztjük el azt a szigorú hivatalosságot, amely ennek a látogatásnak kerete volt. A főherceg nem mint főherceg járt Kísszentmiklóson, hanem mint katona, nem kegyeket adni és hódolatot fogadni, hanem a tüzöket inspiciálni, akiknek Kropacsek óta a felügyelőjük. Tetszik nekünk, hogy a tiszta hivatalos jelleg megőrzésére még a katonai fogadtatást is leüzenté, és az uniformisok tisztelgését is mellőzni kellett. Van valami a hadsereg csöppnyi demokráciájából, hogy a tűzér-inspektor szemléje ép olyan legyen, amikor egy főherceg teszi azt, mint a mikor egy Kropacsek van ilyen járatban. Se ez, se az nem keresi a parádét, és annál kevésbé van akár ennek, akár annak dolgához köze a polgárságnak, amely nyugodtan és zavartalanul végezheti ezalatt hétköznapi foglalkozását.

Ámde, mikor nem a Szalvátorok egyike, hanem egy másik főherceg járt itt, ugyancsak katonai minőségben és hivatalos kiküldetésben: milyen más hangulat övezte azt. Az a másik: József főherceg volt, a honvédség főparancsnoka. A gyakorlatok iránt alig érdeklődő publikum, ünneplő ruhák és lobogó battiszt toalettek nagy sokasága dült a Birkás-mezőre, ahol a főherceg szemlét tartott. A polgárok mégis különbséget láttak és tettek szemle és szemle között. Egészen más volt előt-

tük az, amelyet József főherceg tartott, mint az, amelynek például Klobucar tábornoszernagy a középpontja. S amíg ma a záporlaci mező próba-ütközete egészen elvesztett az érdeklődés számára, akkor száz meg száz szem pihent a boldog tovább szolgáló őrmesteren, akit a honvéd főparancsnok ur ő fensége szabályszerű magatartásáért megdicsért.

Akarmennyire ridegen hivatalos és mereven katonai volt Lipót Szalvátor főherceg mai szemléje, a háttérből nem lehet egy gondolatot elrekeszteni, amely gondolat a publikum, a nép közönbösségének magyarázója. Azt, hogy mennyire idegen, az érzéseinktől távol álló előttünk a királyi család legnagyobb része. Alig van egy ága, amelyet a rokonszenvünk, a kíváncsiságunk sugarai sütogetnek. A többi előttünk csak katona, a minthogy ők is alig akarnak velünk szemben egyebek lenni. Pedig a dinasztjának, még ha az nem is nemzeti dinasztia, bizonyára egyéb közössége van a néppel. Hiszen a magas katonai rangot is azon a révén viseli, hogy az uralkodó családjának tagja. És emiatt még akkor is, ha katonai minőségben jár a nép között, részese annak a kapocsnak, amely az uralkodót a néphez fűzi és ennek a viszonyoknak kifejezést is kellene találni. De ezt a katonai főhercegek nem keresik és mi — valljuk meg őszintén — nem is törjük magunkat utána.

Száz és egy ok miatt lehet sajnálnunk, hogy az aradi tűzérkaszárnya még nincs készen. De a miatt senki se bánkódott a hiányán: lám, ha meglenne, akkor Aradra, a városba is eljött volna Li-

Aradtól Brünnig lóháton.

*

Röviden hírt adtunk arról a kiváló eredményről, melyet két aradi huszártiszt, nemesi Szabó László főhadnagy és Duka Aladár báró kapitány a soproni tiszti lovasegylet által rendezett távlovaglási versenyen elértek. A nevezetes utat nemesi Szabó főhadnagy szívesen, érdekesen írta le egy aradi ismerőséhez intézett levélben, amelyből az illetőnek szíveségéből a következő részleteket közöljük:

A katonatiszti verseny-egylet által június hóban rendezett távlovaglásokon részt akarván venni, elhatároztam magamat egy nagyobb szabású távlovaglásra s így egy 620 km-es utat tettem meg. Június 14-én éjjel egy órakor indultam el Aradról verseny bírám: *Matskási* Ferenc huszárnagy s *Prihradny* Henrik huszárkapitány jelenlétében, akik az indulást pontosan bejegyezték. Magammal vittem a nyeregbe erősítő egy kis börtáskát, a melyben igazolványaim, revolver s térképeim voltak. Dél felé ugyanez nap Szentese érkezem Irőzatos rossz utakon, amelynek következtében lovam bal hátsó lábán kissé lesántult: kőbe lépett. Ennek következtében Szentesen hosszabb időig tartózkodtam s a ló lábát jéggel boro-

gattam. Utközben egy itálás közben lovam a gyerekek kiabálásaól elszabadult s elszaladt vissza Arad felé, minek következtében én két órát vesztettem a ló újra befogása által. Ezösban leszakadt a nyeregölő a kis táská s így én az egész utat figyvel s okmányaim nélkül, csakis egy kis lovagló pálcával tettem meg, éjjel nappal lovagolva. Szerencsére térképeim két példányban voltak meg, amelyeket a Szentesen réám váró huszártól átvettem s a zsemben hordtam. Szentesenről éjjel indultam Csanágradon, Nagyörösön, Cegléden keresztül, másnap éjjel Budapestre érkezem, reitenti rossz, köves utakon, a tropikus melegben sokat szenvedve, majd zuhogó záporosóben bőrig ázva. Budapest előtt lovam ugyanazon lábára újra lesántult, (az utak a nagy hőség következtében kimondhatatlan kemények voltak) s kénytelen voltam Budapesten a honvéd közponál lovas iskolában hat órát időzni, hol *Jobban* József főorvos lovamnak kezelési alá vette, újra vasaltatta s kiváló szakértelme folytán lovam hat óra múlva ismét ép lett. Azonban itt kénytelen voltam az utak rosszúságára való tekintettel, lemondani eredeti programomról, hogy Brünn négy nap alatt elérjem s elhatároztam, hogy lassabban fogok lovagolni. Budapestén átvétele lovamát, aznap a legtróizatosabb melegben köves, kőkemény uton Esztergomba, másnap pedig Esztergáron át Nagyszombatra érkezem. A kövek miatt, valamint az afrikai

hőség folytán szegény lovammal együtt leirhatatlan sokat szenvedtünk. — Ejjel Nagyszombat előtt egyszer eltévedtem s ennek folytán három órát vesztettem. Nagyszombat előtt lovam harmadszor sántult meg s itt már annyira voltam, hogy a lovagást abba akartam hagyni. Azonban a lóak mind a négy lábát jéggel borogattam s aether-kámfor pristinzekei használva, valamint hideg zuhanyozás által a lovam állapota annyira javult, hogy 22 órai idővesztés után Nagyszombatból egészséges lóval indulhattam el s elérkeztem utam legnehezebb részéhez, a Kárpátokhoz. A Kárpátokon Nádas mellett keltem át, éjjel egy órakor gyönyörű időben, de leirhatatlan nehézségek között a temérdek szikla, csuszós kő között lovamát kézen vezetve s holra látatlan érkezem újra a síkra. A hajnali órákban, napfelkeltekor egy egész fehé lódarázs lepett meg Sassin közelében, a mely ellepte a lovamát s engem s kénytelen voltam a szegény, kifáradt párával sarkantyú s ostor között erős vágásban menekülni a minket körülbeül husz percig üldözö lódarázsak elől; így is lovam egy vér volt a csipések folytán s én is több helyen véreztem. Est után a rettenetes kaland után Sassinban másfél órát pihenve, átkeltem a Marchon s asnap délelőn szédületes melegben érkezem kőkemény utakon Lundenburgba. Itt 3 óra pihenő után a legrettenetesebb köves országuton, egész éjjel lovagolva s eközben egyszer eltévedve 20-án

pót Szalvátor, a tüzérség felügyelője. Ha ide is eljött volna, akkor se lett volna egyéb a látogatás szürke katonai eseményénél, amelytől ép úgy távol maradt volna az egyébkor könnyű lábon járó érdeklődés, mint a hogy ma Kisszentmiklóásra nem rándult ki. Abból is ép olyan siváran bontakozott volna az a feszes, más országbeliek előtt talán érthetetlen viszony, amelylyel a magyarok a király családjábeliakkal állanak. Az is arról beszélt volna, hogy nekünk csak egy-két, vagy csak egy főhercegünk van; a többi mind Ausztriáé, amelynek egy-egy kis garnizonja bizonyára másként festett volna, ha ma ott Erzherzog Leopold Salvator inspicirungot tart!

A spiritusz-kormány.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Budapest, június 23.

A mai ülésre beterveztették az összeférhetlenségi bizottság jelentését Csernoch János csanádi püspök ügyében. A jelentés azt hangsúlyozta, hogy a püspöki javadalmasítás nem állami jellegű s így a püspök lehet képviselő. Ezt a veszedelmes teóriát éljenzéssel vette tudomásul a Ház. Lessz még idő, mikor keserves gondok közt fog gondolni rá.

Ezután felolvasták a jelentés indokolását, amelyet egy-két képviselő gyanakvó közbeszólással tarkított. Szász Zsombor az igazságügyi bizottság jelentését a kurial bíraskodás meghosszabbításáról és Okolicsányi László két mandátumáról, a Mensdorff báróról és a mádi Kovácsról terjesztette be jelentését.

Novosel Mátyás az első szónok. Horvátul beszél a javaslat ellen.

(Az ámtitkár rendszer.)

Maniu Gyula: A javaslat tele van hibákkal és semmiképen sem alkalmas a szeszifogyasztás csökkentésére, sőt azt lehet mondani, hogy a kormány az árusítási rendszerrel egyenesen terjesztője az alkoholizmusnak. Példákat hoz fel, hogy a kormány több olyan egyesületnek alapszabályait, amelyek az alkoholizmus elleni küzdelemre alakult, nem hagyta jóvá. (Nagy zaj.)

reggel fél 8-kor Brúnne érkeztem meg, sok balesetem dacára *negyvennyolc órával hamarabb, mint az előírva volt.* Itt már vártak versenybíróim: *Beitel* dragonyos őrnagy, herceg *Schaumburg-Lippe* és *Schaffgotsche* gróf dragonyos kapitányok s óriási publikum. Az előbbieket melegen gratuláltak az elért rekordhoz, különösen méltatva lovam háromszori lesánulását, a rettentő kemény utakat, az írtózatot megleget s a sok idővesztést.

Ezután itt a 6-ik dragonyos ezred tisztjel rendkívül kedvesen fogadtak, kiknek a vendégük vagyok. Lovamnak semmi baja, teljesen egészséges, vigan eszik s holnap utazik vissza Aradra; engemet is a gőzfűrdő, massage s egy jó alvás hamar frissé tett. Megtettem tehát a 620 km. írtózatot nehéz utat 1465 óra alatt, eközben lósántulás következtében időt vesztettem 36 órát s mondhatom, ha ezen távlovaglást nem júniusban, hanem pl. októberben tettem volna meg, mikor az utak puhábbak s a tarlókon jól lehet haladni, félannyi időre lett volna szükségem. Utközben lovam mindenütt kitűnően evett, naponta 3–5 kiló cukrot itattam vele; én pedig naponta körülbelül két órát aludtam s majdnem semmit sem ettem az írtózatot szomjúság következtében.

A ló, a melyen ezt az utat megtettem: *Ejnye*, angol félvér, Forray-Nagyiratosról való, Buzs István gasda tenyésztése s Forster-féle Lator-ivadék.

Markos Gyula: Légből kapott állítás! Nagy Dezső: Tessék bizonyítani. Elnök: Ne tessék zavarni a tárgyalást folytonos közbeszólásokkal.

Maniu Gyula: A pénzügyminiszter rendelkezésére bocsátja majd az adatokat. A mezőgazdasági szeszgyáraknak való kedvezés világosan bizonyítja, hogy a parlament a nagybirtokosok érdekeit szolgálja. A javaslat intézkedései különösen súlyosan érintik a kisföldeseket. A javaslatot nem fogadja el. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a házi szükségletre szolgáló szesz az adózás alul vessék ki.

Vinkovic Bozsó beszél ezután horvát nyelven. A javaslatot, amely Horvátország gazdasági érdekeit sérti, nem fogadja el.

Beszéde alatt az elnöki széket *Návay* Lajos foglalja el.

Pribicevics Svetozár szintén horvátul beszél a javaslat ellen.

Ezután Vinkovics, Pribicevics, Budiszavljevics, Lukinics és Popovics horvát beszédei után Wekerle szólalt fel.

(Wekerle beszéde.)

Wekerle Sándor pénzügyminiszter: A vitának ebben a stádiumában röviden nyilatkozni akar. Tulzás az az állítás, hogy a szeszadó-emelés 40 millió koronát fog jövedelmezni az államnak. Ő csak 25 millió korona emelkedésre számít és arra se az első évben, mert az átmeneti időben ennél is kevesebb lesz a jövedelem. Súlyt helyez arra, hogy a javaslatot már most végleg elintézzék. Felhozzák, hogy a szeszadó csak a legalsó néposztályokat sújtja. Egyoldalú megterhelésről nem lehet szó. Ez a javaslat emelni fogja a bor- és sörfogyasztást. Egyébként a szeszifogyasztás emelkedése a népesség és a kereset emelkedésére mutat és nem egészségtelen állapot. *A kocsmák terén a kormány már egész sereg megszorítást ért el, egyébként sem mutatkoznak nálunk az iszákosságnak valami elrettentő jelei.* Hogy egy egyesület alapszabályait nem hagyták volna jóvá, mert az az alkoholizmus ellen akart védekezni, az teljesen valótlan állítás. Nem áll az a vád sem, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak a nagybirtokosok javát szolgálják. A javaslat épp azt az alapelvet propagálja, hogy lehetőleg kis mezőgazdasági gyárak állíttassanak fel és elősegíti a szövetkezeti szeszifűzést. Ilyen egyesülésre kell tehát a kisgazdákat rábírni. Ezután a miniszterelnök Lengyelrel polemizál, majd szól a gyümölcsfűzdeák kérdéséről. Az adóemelésre okot szolgáltat az adóarányosítás szüksége és az adóeltitkolás megakadályozása. A horvátokra áttérve, kijelenti, hogy őket a személyeskedés terére nem főveti. (Nagy zaj.)

Felkiáltások a horvátok részéről: *Spiritusz-kormány! Spiritusz-Rauch!*

Wekerle Sándor: *A bán Horvátországban marad, míg a mi politikánkat érvényesíteni fogja.* Mi vele teljesen szolidarisak vagyunk. Horvátországgal szemben elmentünk a méltányosság legvégső határáig. Ők aránylag kisebb tételeket fizetnek, mint mi. Áttérve a gyümölcsfűzdeákra, kijelenti, hogy itt hajlandó engedelményeket tenni. Tiltakozik azon állítás ellen, hogy a javaslatot hirtelen rántotta volna elő. Egy éven át foglalkoztak azaz a szakértők és az érdekeltek. Kéri annak elfogadását. Az ülés erre véget ért.

MULATSÁGOK.

(=) Tündéréj a nyomdászok „Gutenberg“-dalköre nyári ünnepélyén. Az ar di könyvnyomdászok „Gutenberg“-dalköre vasárnapi ünnepélye oly nagy sikerűnek ígérkezik, amilyen még az idén nem volt. S ha e napon az időkedvező lesz, egy a rendezőség munkája, amely a közönségnek oly sok jót és kellemest biztosít, nem marad eredmény nélkül. S mint értesülünk, a dalkör napról-napra próbázik, hogy e napon a közönségnek kellemesebbnél-kelleme-

sebb dal-élvezetet nyújtson. Megemlítésre méltó még, hogy a rendezőség olyan tűzijátékról gondoskodott, hogy az a közönségnek sokáig emlékeztetésben fog majd maradni. Egysséval: minden kellemesség június 28-án a Csálai erdőben felfalálható lesz.

Kulissza-titkok Csernoch mandátuma körül.

Miért maradt képviselő a püspök?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

Csernoch János csanád-egyházmegyei püspök képviselőisége nemcsak közjogi aggodalmak keltésére hivatott. Az új egyházfejedelem elhatározása mögött fontos politikai okokat keresnek azok, akik tisztában vannak a tendenciákkal, amelyek a mai parlament pártjainak törekvéseit mozgatták.

A néppárt, amint egy fővárosi lapja, feltűnést keltő cikkben jelenti, Csernoch püspök képviselőiségét *nevezetes precedensnek tartja.* Azzal mindenki tisztában van, hogy Rakovszkyék fanatikus izgatásainak a katolikus autonómiáért az *egyházi vagyon megkerítése a célja.* Ezt József császár vette vissza az egyháztól s eddig a kultuszminiszter kezelte egy bizottsággal együtt. A vagyon nagyságáról fogalmat szerezhetni abból, hogy csak a tanulmányi alap 250 millió koronára rug. Ha meg lesz az autonómia, van fórum, amelyre azt rábizhatni s a rengeteg vagyon újabb forrása lehet a klerikális erőnek. A néppárt ezért nyergelte föl Apponyi Albert grófot a katolikus autonómia megcsinálására. Állítólag a javaslat már kész s ősszel kerül a Ház elé. Azt is beszélnek, hogy *egyszakaszos* lesz s az országgyűlés felhatalmazza benne a kormányt, hogy a katolikusok autonómiáját magában foglaló szabályzatot dolgozza ki s jóváhagyás végett terjeszse a király elé.

Itt kerül majd szóba a József császárral elszedett egyházi javak visszacsatolása az egyházhoz. A néppárt Csernoch János püspök mandátumával elvi alapot akar teremteni arra, hogy a katolikus vallásalap nem az államé, hanem az egyházé. Az összeférhetlenségi bizottság, amely kimondta, hogy Csernoch János püspöksége nem összeférhetetlen a képviselőiséggel, vagy jóhiszemű jóindulatból, vagy talán már tudatosan is, segítette a néppártot abban, hogy ezt az argumentumot bevigye a fegyvertárába. E határozat szerint Csernoch nem állami, hanem egyházi javadalmasítást élvez. Ha állami vagyonból huzná az illetményeit, összeférhetlenségi helyzetbe került volna. Így az összeférhetlenségi bizottság kerülő uton kimondta, hogy bár az egyházi vagyonnak a magyar király főkegyuri joga a forrása, a püspökségek vagyona egyházi vagyon.

Ez kellett a néppártnak, amely alkalomadtán nem is ejti el ezt a precedens, amely kiinduló pontja lehet a legközelebbi idő nagy kultuszharcának. Emiatt ragaszkodott Csernoch János annyira a mandátumhoz, amelyhez egyébként se személyes ambíció, se politikai okok nem kötik. A néppárt ezt az áldozatot megkövetelte tőle s a csanádi püspök megértette politikai

barátjainak intencióit. Hogy az összeférhetetlenségi bizottság, amelyben a függetlenségi párt dominált, ilyen játékokra kapható, ez újabb jellemzése a politikai helyzetnek.

A FŐHERCEGI SZEMLE.

Lipót Szalvátor Kisszentmiklóson.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23

Lipót Szalvátor főherceg, a tüzérség főfelügyelője ma reggel, amint jeleztük, megérkezett Ujaradra, hogy szemlét tartson a kisszentmiklósi hetedik lovaglósági ütegosztály felett. A főherceget sem az ujaradi állomáson, sem látogatásának többi részén nem fogadta valami különösebb ünnepség. Szigorúan katonai maradt Lipót Szalvátor szemléje és még a főherceget mindenkor megillető külsőségek is jórészt hiányoztak a kisszentmiklósi inspicálásról. Oka ennek főképp az a szerénység, amellyel a fenség minden ünnepséget, minden hódolatot, küldöttséget, fogadtatást már előre elhárított. Dél előtt volt a szemle; azután ebéd a kisszentmiklósi laktanyában, mely alatt a főherceg az egész tisztkarral szemben a legbarátságosabb, legszívélyesebb közvetlenséget tanusított. Délután fél öt órakor a fenség az ujaradi állomásról visszautazott Temesvárra.

A főhercegi szemléről a következő tudósításban számolunk be:

Megérkezés Ujaradra.

Lipót Szalvátor főherceg tudvalevőleg már néhány nap óta Temesvárott tartózkodik. Onnan indult el ma reggel hat óra után az Arad felé jövő vonattal Ujaradra. Kíséretében csupán Weigner Adolf tüzértörzskari ezredes volt. A rendes reggeli vonathoz csatolt szalonkocsiban utaztak és pontosan fél nyolc órakor érkeztek meg az ujaradi állomásra. A főherceg, hogy minden feltűnést kerüljön, még személyi segédtisztjével sem kísértette magát és arról is gondoskodott, hogy az ujaradi állomáson semmiféle hivatalos ünnepi fogadtatásban ne részesítsék. Mindössze két tüzéraltszót várta őket két lóval.

Alig, hogy a vonat berobogott az ujaradi állomásra, feltűnt a szalonkocsi ajtajában a főherceg karcsu alakja. Lipót Szalvátor negyvenöt éves fess, magas ember, férfias barna arccal, szép római orral. Egyenruhája olyan volt, mint a vezérkari főnöké: szürkés barna dolmány, fekete lovaglós nadrág piros paszománttal és szolgálati öv.

Amint a főherceg és a kísérő ezredes kiszálltak a kocsiból, a két altiszt által hozott lovakra ültek. A főherceg *Kesegicé* főhadnagy sötét pejlóvát lovagolta.

A szemle.

A kisszentmiklósi lovaglósági ütegosztály a Zádorlak felé vezető útról balra elterülő gyakorló-téren volt felállítva. Mikor a főherceg közeledett a felállított csapathoz, a hornisták a generálmarsot fújták. A főherceg megérkezett a csapathoz és kezdetét vette a szemle.

Az ütegosztály parancsnoka, Latka tüzérszázados sorrend szerint gyakorlatot végeztetett az első, második és harmadik üteggel, azután pedig együttesen az egész ütegosztálylyal. A gyakorlatok alatt a fő-

herceg mindig a csapatok mellett tartózkodott és többször adott utasítást a parancsnoknak. Ezután egy harcászati gyakorlat is volt azzal a feltevessel, hogy egy lovashadosztály jön a tüzerekkel és az ellenség Ujarad felől bontakozik ki. A harcászati gyakorlat, valamint a szemle többi része is, kitűnően sikerült.

A szemle végén a csapatok elvonultak a főherceg előtt, ki ekkor a meglehetősen notabilitásokkal folytatott rövid beszélgetést. Ezután Latka parancsnokhoz fordult, kijelentve, hogy a szemlével nagyon meg van elégedve, s úgy a katonák kiképzése, mint a lovak állapota és a gyönyörű galopp nagyon megnyerte tetszését.

A szemle után, mely háromnegyed tizenegyre tartott, a főherceg és a csapatok bevonultak a kisszentmiklósi laktanyába.

Ebéd a laktanyában. — A főherceg nyilatkozatai.

A meglehetősen gyenge állapotban levő kisszentmiklósi laktanyának tisztikörében volt az ebéd, amelyen a főherceg és kísérő ezredese egészen négy óráig vettek részt. A szépen megterített asztal felett ült Lipót Szalvátor főherceg; jobbján Latka tüzérszázados, az ütegosztály parancsnoka, balján Weigner ezredes foglalt helyet. Az ebédnél csupán a kisszentmiklósi ütegosztály tisztikara volt jelen; idegenek nem voltak hivatalosak. A zenét az aradi háziezred zenekara szolgáltatta Zellner Sándor karnagy vezetése alatt.

Az egész ebéd alatt a főherceg mindenkiel szemben a legbarátságosabb, kedélyes és leereszkedő magatartást tanusított. Több ízben fejezte ki megelégedését a tapasztaltak felett és beszédbe ereszkedett mindenkiel: a tisztekkel, tiszteltyettesekkel s ebéd után az önkéntesekkel is. Egy Molnár nevű lippai önkéntes a főherceg engedélyével az ebéd alatt több fényképfelvételt is csinált a főhercegről és az ebédelő társaságról.

Étkezés közben a főherceg élénk beszélgetésbe elegyedett a körülötte ülőkkel. Először a főherceg eddigi szemléjének eredményéről volt szó, miután tudvalevőleg Lipót Szalvátor mint tüzérségi főfelügyelő most a tüzérség újjászervezése után sorra látogatja a monarchia tüzérezredeit. A főherceg az eddigi útján tapasztaltokról a legmelegebb elismerés hangján emlékezett meg.

Szóba jöttek ezután a mostani osztrák ünnepségek, különösen a bécsi császár-jubileum és a tizenkettediki diszfelvonulás. A fenség nagy elragadtatás hangján nyilatkozott az ünnepségről és megjegyezte, hogy alig látott még hasonló szépségű felvonulást.

A laktanyából látható volt a Hegyalja gyönyörű vidéke, amely nagyon megnyerte a főherceg tetszését. Annál inkább kirívó volt magának a laktanyának rossz állapota, amely feltűnt a főhercegnek is, aki meg is jegyezte:

— *Látom, hogy szűkös helyen, rossz helyiségekben élnek itt! Bizony rozoga már ez a laktanya!*

Igy télt el az ebéd a legbarátságosabb beszélgetés közben. Szóba került Arad városa is és a főherceg élénken kérdezősködött a tisztek szórakozásai, időöltése után.

A főherceg elutazása.

Már négy óra volt, mikor a főherceg eltávozott az ebédről. Az egész tisztkar kikísérte az ujaradi állomásra, ahol a fenség szívélyes búcsút vett tőlük. Sorra kezett fogott mindegyikükkel és fél öt órakor kíséreljével együtt beszállott szalonkocsijába, hogy visszautazzék Temesvárra, ahonnan holnap reggel Lugosra, onnan pedig holnapután Fehértemplomra utazik. Mindkét helyen szemlét tart az ottani tüzérség felett.

Megemlítjük végül, hogy az aradi dandárparancsnokság Weigner ezredes útján megkérdezte a főherceget, kívánja-e, hogy a háziezred tisztelgék nála kisszentmiklósi szemléje alkalmából. A főherceg erre is, valamint Ujarad és Zsigmondháza községek hasonló kérdésére azzal válaszolt, hogy semmiféle tisztelgést és ünneplést nem kíván.

Épül az új polgári fiúiskola.

A tanács ma kiírta az építési pályázatot.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23

A második polgári fiúiskola, mely a Ferenc-térnek lesz egyik legdíszesebb épülete, jövő év január elsején adandó át a vallás és közoktatásügyi miniszternek, aki annak fenntartásáról gondoskodni fog. Mint azt többször megírtuk, Apponyi Albert gróf közoktatásügyi miniszter az iskola építkezési költségét a kultusztárca terhére vállalta s már ebben az évben folyósítja a törlesztési kölcsön első részletét: harmincezer koronát s ezt az összeget ötven évre biztosította. Az a feltételt kötötte ki, hogy az iskola jövő év elején átadható legyen rendelkezésére.

Ennek akar megfelelni a tanács s ma tartott ülésében kiírta az építkezésre a pályázatot, melynek részlete a *Községi Értesítő* legközelebbi számában látnak napvilágot.

A pályázat lejáratáig július tizedikéig délutáni fél négy óráig. Az építés költségeire a miniszterium, tanfelügyelőség és iskolaszék által felülvizsgált tervek alapján, 863 ezer korona van előirányozva. A munkálatokat éppen úgy csoportosították, mint a hat elemi iskola építésénél.

A beérkezett ajánlatok felett tudvalevőleg a törvényhatósági bizottsági közgyűlésnek kell döntenie az ügyviteli szabályzat és a törvény értelmében is. A polgári iskola építése sorát azonban valószínűleg nem a közgyűlés fogja intézni. A pályázat július tizedikén jár le s a július havi közgyűlést nyolcadikán kell megtartani. Azért a tanács azt fogja kérni a közgyűléstől, hogy ruházza a vállalatba adás jogát.

Est az indítványát azzal indokolja, hogy az építkezést november elsejéig be kell fejezni s így az egy nap halogatást sem tűr. Már pedig a megtett intézkedések mellett csak az augusztusi vagy egy direktve ennek a kérdésnek tárgyalására összehívott rendkívüli közgyűlés tárgyalhatná.

Kérni fogja továbbá a közgyűlést arra is, hogy az építési kölcsön felvétele: határozza el, mert a minisztert biztosítani kell arról, hogy december 25 ikéig késszen áll az iskola s csak akkor folyósítja az államsegélyt.

Mint mondottuk, az új iskolában január hónapban kezdődik a tanítás. Eddig az ideig a mai épületben párhuzamos osztályokat léte-

sitenek, még pedig úgy, hogy egyik osztály délelőtti, a másik délutáni részesül tanításban. A miniszter szeptember elsőjére már kinevezi az új tanárokat.

Szabolcska Mihály és a temesvári kabaré.

A költő nyílt levele.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 23.

Az orfeum és kabaré-afférek között, amelyek ezen a nyáron meglehetősen élénknek tartották a vidéki városok életfolyását, a legérdekesebbek egyike az, amelyről most folyik a beszéd és a nyomtatott betű.

Temesvárott több hete játszik a *Modern Sainhás* Kabaré egy társulata. *Ujváry* Karoly igazgatása alatt. A kabaré a *Délvidéki Kaszinó* helyiségeiben tartja előadásait, kétségen kívül a kaszinóval való megegyezés alapján.

Legutóbb a temesvári *Modern Sainhás* intím előadásokat hirdetett. Könnyen sejtethető, hogy az intím jelző mire vonatkozott, — mégis megesse, hogy *Szabolcska* Mihálynak, a temesvári pap-költőnek egy kolozsvári barátja, aki *Herkulesfürdő*ről jövet Temesvárott átutazott, este elment a *Délvidéki Kaszinó* kertjébe vacsorálni, s a feleségével, érettségizett fiával és két növendék leányával megnézte a *Modern Sainhás* „intím” előadását.

A tapasztaltak fölött való fölháborodásában *Szabolcska* Mihálynak levelet írt. A levélben többek között ez áll:

„Magam is megfordultam fiatal koromban Kolozsvártól Párisig sok minden rendűrangú orfeumban, de ennyi sivar szemérmertelenséget, ennyi leplezetlenül s durván csak az érzékiségre pályázó bostialitást — bizony Isten, — sehol se láttam és hallottam, mint Temesvárt, a ti *Délvidéki Kaszinó* udvarán, azalatt a keserves, másfélóra alatt, míg a már megrendelt vacsorán és a fizettség idején kínosan és nagy nehezen tustünk! Nem mertem a feleségre nézni s a feleségem nem énréám. Megátkoztam magamban a várostokat, a kaszinókat és a ti *Szinház*nak keresztelt undok lebutákat.

Szabolcska azt hitte hogy a e-él túloz. Erre több barátja, a temesvári barátom előkelő tagjainak kíséretében megjelent egy nyílt intím előadásán.

Az előadás után fölháborodástól izzó nyílt levelet tett közzé a *Délvidéki Kaszinó* elnökségehez címezve. A költő haragja egyébeken között ezekben a sorokban tör ki:

Utálom a szenteskedő, a nagyképűkű és szemforgató embereket; de amik itt mentek ezen az estén; a megbotránkozásuk arra nincs elég erős kifejezése a magyarban! Nem vagyok tuiságosan heveskedő ember, de máig csodálom, hogy nem a rendőrség börtönében ériem meg a szombatot.

Valóságos nemzetronó bűn az, amit ott elkövének. Előadtak többek között valami „*Roland kürtje*” című „darabot”. Meg mernek esküdni rá, hogy ma-uk a közreműködő urak és hölgyek is *pirultak* a festék alatt. Minden szavában a legordináribb, meztelen pornográfia és erkölcsatlenség hirdető-e! ...

Mi lesz belőlünk és mi lesz velünk, ha ez tovább is így megy? ... Tudom én, hogy manapság a komolyabb hivatásra szánt szilopadok is gödögnek szinte a szemérmertlen sikamlóságoktól. Ott jó térdig felvont ruhákkal járják immar igaz, a nőszereplőket, de abból meg nem következik, hogy itt meg tehat minden szabad!

A közönség izlésére se hivatkozzék nekem senki. Mert — arannyal szólva, — „ehhez is fér meg egy ké-vajjon?” Elég legyen lenne mindnyájunkra nézve, ha ennek a kornak az erkölcsi tisztaságáról csak

gyásba göngyöltett tollal írhatna majd a történelem. Am ebben az örült hajszában a végző erkölcsi romlottság felé, kell, hogy legyen immár egy kis megállás. Ami sok, az sok még a kék-köcsös Sodomában is!

Végül felhívja a *Délvidéki Kaszinó*t, hogy az ügyben intézkedjék, mert ha a kaszinó úgy találná, hogy ehhez semmi köze nincs, s, *Szabolcska*, *töröltetné magát a tagok sorából*. Temesvárott most érdeklődéssel várják, hogy milyen hatása lesz a költő szavának, amelyet a cochonéria ellen emelt föl.

Az elzüllött gavallér.

Fikszmer János újabb bűne.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 23

Két hónappal ezelőtt, éppen husvét ünnepe, nagy feltűnést keltett Aradon *Fikszmer* Jánosnak, egy ismert, előkelő ujaradi család fiának letartóztatása *Fikszmer* néhány nappal husvét előtt jött haza Amerikából, a hova egy súlyos bűncselekményének következményeivel elől szökött, ahonnan azonban valamivel az elővülési idő letele előtt tért vissza Aradra. Itt azután egy kis külvárosi kocsmában *Valenta* detektív felismerte és letartóztatta.

Fikszmer János története szomorú példája az elzüllött, tökrötött existenciának. Atyja, egy előkelő ujaradi iparos és malomtulajdonos, gondos nevelésben részesítette. Aradon végezte el a felső kereskedelmi iskolát, de már diák korában annyi gonosz csínytet követett el, hogy csak atyja sokszori könyörgésére tűrték meg az intézetben. Érettségi után rohamosan haladt a züllés lejtőjén. Az aradi rendőrséggel többször gyűlt meg a baja kerékpártulajdosok miatt, de mivel a család akkor megtérítette a károkat, *Fikszmer* megszabadult tetteinek következményeivel elől. Aradról *Alvincra* került, ahol mint állomá-ke-vigyázó volt alkalmazva. Hivatását elhanyagolta, könnyelmű, kőltező életmódot folytatott, sőt később a pénzkezelés körül is szabálytalanságokat követett el, úgy hogy a Miv. hamarosan elbocsátotta szolgáltatásából az akkor már teljesen elzüllött és iszákossá lett embert.

Ilyen előzmények után egy ujaradi takarékpénztár kárára elkövetett 8000 koronás váltóhamisítás miatt a temesvári törvényszék *Fikszmert* vád alá helyezte. Ekkor szökött Amerikába, ahonnan saját állítása szerint csak látogatónak jött vissza Aradra. Itt egy ideig külvárosi kocsmákban bujdokolt, míg végre husvét hétfőjén a *Krémer*-kocsmában *Valenta* letartóztatta. A meglepett flatalember eleinte angol nyelven tiltakozott a detektív fellépése ellen, majd mikor látta, hogy ez nem segít, reszketve valotta be, hogy csakugyan ő a rendőrségtől körözött *Fikszmer* János.

Az aradi rendőrség ezután Temesvárra szállította *Fikszmert*, aki azóta a temesvári törvényszék fogházában ül. Mióta letartóztatása nyilvánosságra jutott, egyre-másra érkeztek ellene a feljelentések. Így legutóbb is az aradi *Viktoria* takarékpénztár tett ellene feljelentést az aradi kir. törvényszéknél. E feljelentés szövegét vádolta *Fikszmert*, hogy sógora, *Drahobecsky* Rózsó és annak felesége nevére 300 koronás váltót hamisított. Az ügyesség ma adta ki ellene a vádiratot, melyben váltóhamisítás vétsége miatt kéri *Fikszmer* vád alá helyezését és elítélését.

Ezen kívül még több apró család, főleg tolvajlás miatt folyik most ellene eljárás az aradi törvényszéken.

Agglegény-adó.

A képviselőházi tegnapi ülésén *Csányi Sándor* képviselő azt indítványozta, hogy adót kell kivetni az agglegényekre.

Uj adók kitalálása, ez igen kedvelt sportja a dilettáns nemzetgazdászoknak. Hasonlatos ez a mánia a drogulisták és gyógyszerészek ennél praktikusabb szenvedélyéhez, melylyel minduntalan új kenőcsöket, porokat, gyógyszereket és szépítő szereket vetnek a piacra. S amiként ezek is olykor súlyos belső bajok, elűntelhetetlen szépséghibák megszüntetésére vállalkoznak, az új adó hirdetője is gyakran azt vallja, hogy találánnya helyrefordítja ezt a meghibbant és megbomlott társadalmi gépezetet. Egyike a legcifrább, legtöbbször ajánlott, legcsökönyösebbben jelentkező ilyen nemzetgazdasági kuruzsáló-szereknek az agglegény adó. Alig van hónap, hogy valahol fel ne bukkanék a terve. Legújában pedig a magyar képviselőházban is szószóloja akadt az eszmének, *Csányi Sándor* személyében.

Nemrég már azt is írták az újságok, hogy Argentiniában, Délamerikában be is hozták az állami házasság-szerzésnek ezt a közvetett módját. Összintén szólva, nem igen hiszek a híreknek. Egy ilyen adó oly nonszensz, hogy még Délamerikában, a féktelen bolondságok, az államcsinyek, az operette-forradalmak világrészében se gondolhatnak reá komolyan. Mivel azonban ebben az adó-tervben ami egész neml életünk nyomorának, a házassági intézmény lassu, de biztos átalakulásának egy visszahatása nyilatkozik meg, érdemes vele foglalkozni.

Nagyon erkölcsösen, szívhezszólóan hangzik az az érvelés, hogy az a férfi, aki csak maga számára keres, aki nem tart el feleséget és gyermeket, fizessen több adót, mint az a családapa, aki a családfenntartás gondjaiban görnyed. Azonban igazán csak hangzik ez így, igazán csak a szívhez szól ez az érv. Tehát egy olyan fórumhoz, amely nem hivatott érvet elbírálatására. Mert minden gondolkodó ember, még a leggondteresebb és legmeggyőződésesebb családapa is el fogja ismerni, hogy a házasság, a gyermek, a család, bár sok gondal, kellemetlenséggel jár, végreményben, jó és rossz oldalának végmérlegét állapítva meg, inkább egy java, egy örömforrása az embernek, semmint terhe és győrelemforrása. Ha pedig ez így van, akkor abszurdum azt az embert, aki özön öröm forrás nélkül szűkölködik, még meg is bírásgolni. Ugyanolyan okoskodásból született meg az agglegényadó eszméje, mint az a híres antifemintista érv: a nő a tűzhegy mellé, a családi körbe való! *H*-lyes, tessék minden nőnek, tessék a munkásnők és polgárnők ezer és ezerének, a prostituáltak és vén leányok óriási tömegének tűzhegyet, családi kört adni! Ép így mondható: tessék a legényeknek feleséget, persze, nem akármiféle nőt, hanem kinek-kinek megfelelő nőt szerezni s mindannyi, majdnem mindannyi meg fog nőszülni. A felnőtt férfi számára a szerelmi életének rendezése egy egy olyan parancsoló szükséglet, mint a táplálkozás kielégítése. S mivel a mai viszonyok közt ezt majdnem csak a házasság keretén belül lehet erkölcsös emberhez méltó formák közt megcselekedni, tehát minden férfi megházasodni igyekszik. Ha ezt nem teszi, akkor ennek vagy a rajta kívül levő társadalmi berendezkedés, vagy legsajátabb magán-malőr az oka. Tehát egyáltalában nem egy olyan körülmény, ami indokoltá teszi ezeknek

a malőrös, anyagilag rossz helyzetben levő, vagy esetleg lelkiileg tulfinomult s megfélemlő nő nem találó embereknek a megterhelését.

Mert tudni kell, hogy minél magasabb kulturfokot képvisel a férfi, annál inkább érzelmi és értelmi ügygyé válik a férfi számára a megkötődés. Vadak közt bátran lehetne minden férfit, minden nő párjává kinevezni. Konfliktus ebből nem származnék. A civilizáció magasabb fejlődési fokán azonban egyre egyénibbé válik az ember; különösen szerelmi életét illetőleg. Komoly, magát ismerő ember tehát nagyon is meggondolja, mielőtt a mai, még mindig elég nehezen felbontható, hosszú lejáratu, reprezentatív jellegű házasságot megkötne.

Abba végre is senki se megy bele, hogy az állam őt egy ujonc és adóalany-szállítónak tekintse. Az aggregény adó pedig közvetve ezé degrádálja az állampolgárt. Elsőrangú abszurdum tehát. Felkérek minden olvasót, gondolja el, milyen nevetséges és igazságtalan eredményekhez vezetne egy ilyen adó-nem behozatala. Én itt nem sorolhatom fel mindannyit. Szülőkörű, a házasság, szerelem, nemi élet fejlődési törvényeit nem értő bürokrataknak, rubrika-embereknek tetszhetik egy ilyen terv. Aki az emberi boldogság igazi feltételeit ismeri s a társadalmi intézmények fejlődése felett gondolkodik, az tudja, hogy nem aggregény-adóval kell a nemek viszonyának, főleg a nők gazdasági helyzetének nyomorúságait javítani, hanem a következő két gyógy-móddal: a házasság reformjával s a nők gazdasági helyzetének javításával. Ha a házasság egy egész életre tervezett, nehezen felbontható, a felsőbb társadalmi osztályokban reprezentatív jellegű intézményből átalakul két egyén minél kevesebb állami ellenőrzés alatt álló, szabad, tisztán csak szerelmen alapuló s a szerelemmel felbomló szövetségévé, akkor a férfi inkább fogja rászánni magát, mint ma. Ha pedig a nő átalakul egy társadalmilag munkálkodó, az anyagi és szellemi termelés majdnem minden terén magát fentartani tudó lényüvé, akkor nem lesz úgy rászorulva a férjhezmenésre s így csak ahogyan fog menni, akit szeret. A gazdasági viszonyok, főleg a nők gazdasági viszonyainak változása s az avult, maradt intézmények átalakítása szükséges tehát e téren is. S nem az aggregény-adó operatív-ötlete.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Szerda: Tatárjárás, operett.
Csütörtök: Fátum, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.
Péntek: A veres talár, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.
Szombat: Biboros, dráma. Ujdonság. Gál Gyula vendégfelléptével.
Vasárnap. Délután: János vitéz, énekes játék.
Este: Elnémult harangok, szimf. Gál Gyula vendégfelléptével.
Hétfő: Biboros, dráma. Gál Gyula vendégfelléptével.

Arad zenei életének fejlesztése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 23.

Az Aradi Zenekedvelők Egyesületének választmányja tegnap, kedden tartotta meg június havi ülését. Az ülés főtárgyát Zoltai Mátyás tanítóképző intézeti zenetanár, választmányi tag előterjesztése képezte, aki hosszabb fejtegetés kapcsán rámutatott azokra a módokra, melyekkel az egyesület zeneiskoláját, a W. János-utcai Zenedét fel lehetne lendíteni. Az egyesület eddig is sokat áldozott Arad zenei életének fejlesztésére, de korántsem annyit, amennyit egy ilyen fontos közművelődési tényező-től várni lehet.

Az előterjesztett memorandum azt kívánja, hogy a Zenede működése ne merüljön ki pusztán a hegedű- és zongoratanításban. Azokra a tanítási ágakra is ki kell terjednie egy komoly, tartalmas zeneiskolának, melyek a zene-művészet intellektuális oldalára, valamint a modern ember finom idegvilágával, zenefilozófiai érzékével való kapcsolatra vonatkoznak. Ilyenek a *zeneelmélet*, a *karéneklés* és a *zenei kari gyakorlatok*. Előadó nagy fontosságot tulajdonít e 3 zenei ágának. A zeneelméleti tudás a zenei műveltség alapja. A dalkultusznak magas jelentőségét már régen elismerték mások is. A zenekari képzés kapcsán szereszhető gazdag alaki és tárgyi ismeretek nemcsak tartalommal töltik meg a lelket.

Az emlékirat részletesen ismerteti a zeneelméleti és összhangzati képzés anyagát, módszerét. A 10 évesnél idősebb zenedei növendékek heti 1 órát fordítanak a studiumra. Az intézet kebelében szervezendő 50 tagú vegyeskar nagy hiányt pótolna. Nemesítene a növendékeknek — ma már azt lehet mondani — elfásulásnak induló szívét, fejlesztene értelmüket, bővítené zeneirodalmi ismereteiket. Ezen befelé irányuló hatásán kívül nagy szociális célja is lehet egy magas színvonalú énekkarnak. A vonós zenekari képzést széles alapokra kívánja fektetni a memorandum, amennyiben heti 6 órát óhajt e foglalkozásra fordítani, úgy hogy 1—1 órán az I. II. hegedűsök és violások, 1 órán a gordonkások és bőgősök velnának elfoglalva és 2 óra fordítottatnak az öszszjátékra. A hazai és külföldi szerzők nagy alkotásait ismernek meg a növendékek mellett, hogy a gyakori fellépés önbizalmukat, bátorságukat fokozná, zenei intelligenciájukat emelné.

A memorandum végül az egész reform kérdés anyagi oldalát vizsgálja meg, amelyben reálisanak, méltányosnak látjuk, különösen azt a részt, mely a tandíjak némi emelését tárgyalja. Sok zeneiskolában 12—14 korona a havi tandíj. A Zenedében havi 6 koronáról 7-re kellene emelni a tandíj díját. Az előadó végül beterjesztette pontokba foglalt javaslatát.

Hozzászólt a javaslatához Mandi Vilmos dr., aki igaz örömmel tette magáévá a tervezet gondolatait. Fontosnak tartaná a vonózenekar helyett a teljes nagy zenekar kultiválását. Leopold Zsigmond lelkes szavakban adott kifejezést az emlékirat üdvös tervvel felelti gondolatainak s ajánlja az előadókat a választmány figyelmébe. Hosszabb eszmecsere után Institoris Kálmán kir. tanácsos, elnök össze foglalván a véleményeket, az emlékirat kinyomatását és annak az egyesületi tagokhoz való elküldését mondja ki és egy szűkebb bizottság kiküldését javasolja, mely a beterjesztett javaslatot legközelebb tárgyalás alá veszi.

Jelen voltak az ülésen: Institoris Kálmán, Krispin József, Máday Mátyás, Marech Gyula, Priegl István dr., Ráthy Viktor, Kopp János, Sárió Domokos, Leopold Zsigmond, Winter Adolf dr., Robitzek Soma, Prohászka László dr., Mandi Vilmos dr., Dáni János, Wadowszky Gusztáv, Zoltai Mátyás, Geisz Sándor.

* A Tatárjárás negyedszer. Bakonyi Károly és Kálmán Imre népszerű operettje, a Tatárjárás, amely Aradon óriási sikert aratott, holnap kerül színre negyedszer. És a kedves műsorkáju, ügyesen felépített operett sláger-darabja lesz az ideig nyári szzezonnak. Kellemes feltűnést kelt a Tatárjárás előadásain, hogy a második felvonásban Hunyadyt Gyurkovics András jólszervezett cigányzenekara kíséri.

* Gál Gyula vendégszereplése. A budapesti Nemzeti Színház kiváló művésze, Gál Gyula csütörtökön kezd meg 5 estére terjedő aradi

vendégszereplését. Gál Gyula, aki a bolnapi próbákön már résztvesz, egyik legkiválóbb alakítását, a Biboros címszerepét mutatja be az aradi közönségnek. Ebben a szerepében a művésznek óriási sikere volt a budapesti Nemzeti Színházban. Az előadásokra jegyek szerda reggeltől kezdve előre válthatók a színházi pénztárnál.

* Hogyan csempésznék? A legveszedelmesebb és legfáradtságosabb kenyérkeresetek egyike a csempészet, igaz, hogy jövedelmező is. A csempész minden kalandjának életét kockáztatja és csak akkor mondhatja magát biztonságban, mikor a határ messze mögötte marad. Az Uránia színház szerdai műsorán bemutatja az ezer veszéllyel járó csempészet különböző módjait, azt a sok megpróbáltatást, melylyel ez a veszedelmes mesterség együtt jár. Nem is tudják az emberek, hogy egy egy női toaletthoz hány emberélet tapad? Izgalmasan érdekes mozgólénykép a csempészek életéből vett felvétel, melyből megismerkedünk ennek a középkorból visszamaradt életmódnak minden változatoságával. Az Uránia színház új műsora pompás szórakozást biztosít a közönségnek és kényelmi szempontból is helyesnek bizonyult az előadások új idő beosztása.

* A zenede vizsgálja. Az Aradi Zenekedvelők Egyesülete által 1883. évben alapított és fentartott és Arad szab. kir. város védnöksége alatt álló Aradi Zenedének évszázó vizsgálatát 1908. június hó 25. 26 27 én a Krispin teremben Daák Ferenc u ca 28 szám alatt tartatik meg. Kezdeté mind a három napon át délután fél 5 órakor. Krispin József igazgató.

Csanádmegye inség előtt.

Nem lesz termés.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, június 23.

Amint napról napra közelebb jutunk az aratáshoz, annál jobban feltűnik a szomorú valé, hogy Csanádmegye legnagyobb részében *nem lesz termés*. Ez a következményeiben elképzelhetetlen csapás a vármegye anélkül is legszegényebb részét, a *telepes községeket* éri, amelyekben évek hosszú sora óta kedvezményekkel, kölcsönökkel, adóleengedésekkel s más előlélekkel tartja az állam a lelket.

Ambróziafa, Nagymajláth, Pityvaros és Alberti azok a csanádmegyeli községek, ahol az *aszály* irratatos károkat okozott, ugyanarra, hogy *nemely termelő még az elvetett magot se kapja vissza a földből*.

Az egész gazdasági esztendő abnormis időjárása, különösen pedig a tavaszi nagy szárazság az oka az inségnek.

Köi község: Nagymajláth és Ambróziafa, ma deputációzott a makói pénzügygazgatóságnál, hogy becsőket küldjön ki a helyszínerre minél előbb s a hatóság győződjék meg róla, hogy a két község határában *nemcsak szem, hanem még szalma se termelt, oly irratatos az aszály*.

A gabona szára alacsony, hitvány, a fej sánya s ha megnézük, egy-egy gabonafejben alig van két-három vékony, lisztelen buza-szem.

Hogy mi lesz az aszály által sujtott községekkel, e gondolni se lehet. Már 1905-ben oly inséges esztendjük volt, hogy rendkívül inségségélyt kellett számukra folyósítani, amelyből Nagymajláthnak például még ma is fennáll 2600 koronás tartozása. Ezt ebben az évben kellett volna visszafizetnie, erről azonban most már szó sem lehet, sőt újabb inségségélyt kell nekik adni, ha azt akarják, hogy a község lakossága meg ne szőkjék.

A megyének ebben a részében *még takarmány sem termelt* s nagyon valószínű, hogy tavaszig oda lesz az egész jószágállomány s

csak a legjobb módu polgárok tudnak kitalálni egy-két hitvány lovat, vagy tehenet.

A küszöbön levő aratás előtt ilyen az ország Kánaánja, a nagy Alföld legkitünőbb buzatermő földje, Csanádmegye.

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

A rendőrség a tegnap elhunyt Gyárfás Matild öngyilkossági ügyében bűnügy nyomozást indított meg, mert azt hitte több körülmény összehasonlítása folytán, hogy a fiatal leányt gyilkos kéz pusztította el. A boncolás s a mai napon kihallgatott tanúk vallomása azonban kétséget kizáróan belgazolták, hogy a szép varróleány maga oltotta ki életét.

És ezt a szerelem tevé . . .

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 23.

Lapunk mai számában beszámoltunk Gyárfás Matild varróleánynak öngyilkosságáról. Megírtuk, hogy a leány holttestében két golyót találtak, amelyek közül azonban csak az egyik érintett nemesebb testrészeket s ennek a nyomán állott be a halál. Az öngyilkos leány eltemetése egy kevéssé késelt, mert a rendőrség az öngyilkosságot nem látta világosan és kétséget kizáróan megállapíthatónak. Azt hitte ugyanis, hogy a fiatal varróleány *büntény áldozata s a golyókat nem önmaga röpítette testébe.* A boncolás eredményének adatai és a kihallgatott tanúk vallomásaiból azonban teljes bizossággal az tűnik ki, hogy a gyilkosság, amire a rendőrség gondolt, nem történt meg s az ügyesség a hozzá áttett iratokból meggyőződött arról, hogy Gyárfás Matild önkézevel vetett véget életének s ma megadta a temetési engedélyt.

A rendőrség gyanuját négy körülmény támogatta. Mikor *Vozáb* ügyelletes rendőrtest, a telefon értesítés után kiment az öngyilkosság színhelyére, a holttestet a *Mocsár*-utca 4. számú háznak kertjében találta a földön elterülve. A tett megállapításának első kelléke az, hogy azt a fegyvert keresi a nyomozó hatóság, melylyel azt elkövették és pontosan megállapítandó, vajjon az hol találtatott meg, a hullától milyen távol van, a lösebb helyének oldalán-e, vagy másutt.

Vozáb rendőrtest azt látta, hogy a golyó a *balhalántékon hatolt be s a revolver a hulla jobb keze mellett feküdt a földön.* Nem Gyárfás Matild kezében volt a revolver, hanem körülbelül félméterrel a jobb kartól odébb. Szokatlan eset az, hogy valaki a balhalántékába röpítsen golyót s a revolver ravaszát a jobb kezével huzza meg. A legtöbb öngyilkos a halál tusában a fegyvert oly görcsösen szorongatja, hogy a kihűlt kézből nehezen vehető ki s a szóban forgó esetben a revolvernek fekvése teljesen ellentmondott ennek a tapasztalatnak. Mint-hogy azonban az alább felsorolandó adatok most már kétséget kizáróan a mellett bizonyítanak, hogy öngyilkosság történt, úgy magyarázza a rendőrség és az ügyesség is a revolvernek meglehetősen távoltságát a hullától, hogy a halált kínos és aránylag hosszú szenvedés előzte meg s óriási fájdalomában hajította el Gyárfás Matild az öldöklő fegyvert.

A legelső vizsgálatnál azonban még ennél feltünőbb körülmények is gondolkodoba ejtették a nyomozó hatóságot, melynek minden öngyilkossági eset alkalmával kötelelességszerűen kutatnia kell azt, vajjon nem forog-e fenn büntény?

A bal halántékon mutatkozott lösebb esztornának a szája és a revolver kalibere nem

egyesett méreteiben. A pisztolycső átmérője kilenc milliméter, míg a csatorna nyílása hét milliméteresnek látszott. Az ebből származott kétséget a boncolás eloszlatta. Az öngyilkos ugyanis, mint azt megírtuk, két golyót lőtt ki a revolverből, egyiket az udvaron, a másikat a kertben. Az első golyó a jobb comb csontján akadott fenn s a leánynak még volt annyi ereje, hogy a lövés után a kertbe fusson s ott végezzék ki magát. *Hecht* Adolf dr., aki a boncolást végezte, a combban lévő golyót kivágta s konstataálták, hogy az *kilenc milliméter átmérőjű.*

A revolvert, mely régi rozsdás jószág, kipróbálták s azt látták, *hogy azaz olyan gyors egymásutánban két lövést leadni, mint ezt az öngyilkos megcselekedte, lehetetlen.* Ebből is azt következtették, hogy azt nem egy gyenge leány sűtötte el. Ha ugyanis a revolvert egyszer elsűtötték, már másodszor nem forog, ha csak meg nem igazítják, hogy löni lehessen vele. A tolosára akadozik s nem tolja előre a kör alakú tölténytartót. Minthogy a leánynak a lábában találták az első lövést, a rendőrség azt hitte, hogy ilyen súlyos sebesülés pillanatában nincs annyi lélekjelenléte, hogy az revolvert igazítsa meg s lövésre tegye alkalmassá.

Azonban a ma délelőtti folyamán kihallgatott tanúk vallomása megerősítette a boncoló orvosok véleményét.

A Rendőrségen jelentkezett Tóth cipész segéd, aki ugyanazon házban lakik, ahol az öngyilkosság történt s elmondotta, hogy látta mikor a leány tegnap reggel a lakásukból távozott s az udvaron maga ellen fordítja a fegyvert, melylyel a lábát sértette meg. Kiszaladt ő is az udvarra, de ekkor már az a kertbe ért s mire közelébe jutott, akkora már a második lövés is eldőrdült.

Ezenkívül jelentkezett a leánynak régi barátja, *Schwarcz* Margit varróleány is, a kinek tanuskodása szerint a leány azért dobta el magától fiatal életét, mert egy *elődöklő állású tisztviselőbe volt szerelmes,* akit csak látásból ismert, vele soha nem beszélt s tudta, hogy szerelme céltalan epkedés.

A romantikus tragédia aktáit a rendőrség lezárta, átküldötte az ügyességhez s ennek engedélyje alapján, ma délután temették el óriási részvét mellett a szerelmes szívű kis varróleányt a halottas háztól.

Egy kis fiaskó.

Nem sikerült a sürgösség!

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 23.

A kormány mindenáron le akarja daráltatni a szeszadójavaslatot a parlament egyéb kényszermunkájával együtt. Néhány napja tart még csak a vita, de a türelmetlen többségnek ez is sok. Így született meg ma délelőtti kormánykörökben az az elhatározás, hogy megint megkérik a sürgösséget. Ma délelőtti tíz órakor kezdte már *Szentiványi* Árpád a képviselőház folyosóján az aláírások gyűjtését. Nagy bajjal ment a dolog, mert igen kevés képviselő volt a házban. 11 órakor 150 név közül, amennyi az új házszabály szerint szükséges a sürgösséghez, éppen csak ötven volt meg. *Szentiványi* annyira kétségbeesett ezen a balsikeren, hogy az ellenséki képviselőket is megkérte, írják alá az ívet. Nagy Györgynél kezdte ezt a vállalkozást, de ez felháborodottan tiltakozott.

— Inkább a kezemet vágatnám le — mondta — mintsem a szólásszabadság ilyen megcsönkítését segítsen!

Déli tizenkét órakor felszökött az aláírások száma: szásharminckettőnél tartottak. Szentiványi

ványi mellé odaszegődött segítségül *Ugron* Gábor is, hogy aláírásokat gyűjtsön. Nagynehezen össze is szedtek 150 aláírást. Azaz csak öt hitték ezt. Mert mikor az ülés alatt *Wekerle* beszéde közben *Ugron* odaadta az ívet *Návay* Lajos elnöklő elnököknek, kiderült, hogy a 150 aláírásból *kettő hiányzik.* *Ugron* a nagy sietésben nem jelt olvasta meg az aláírásokat.

Nagy izgalom támadt erre, *Ugron* kénytelen volt az ívet visszavonni. Sietett a folyosóra, aláírta még négy képviselővel az ívet és az aláírókat betuskolta az üléssterembe. Mialatt ő az egyik folyosón aláírókat gyűjtött, addig több képviselő kiment az üléssteremből, úgy, hogy dacára az ujjannan szerzett aláíróknak, megint nem volt az üléssteremben 150 aláíró. Így aután *Szentiványi* és *Ugron* kénytelen volt elállani attól, hogy a sürgösséget ma kérjék a Hástól. Holnap azonban — hír szerint — okvetlenül összegyűjtik és az üléssteremben tartják a 150 képviselőt, megkérlik a sürgösséget még pedig úgy, hogy a Ház a mostani ülésének még hátralevő részén *tíz óras üléseket tartson:* délelőtti 10-től délután 2-ig és délután 4-től este 10-ig.

A koalíciós estilapok ma fel is hívták a képviselőket, hogy a holnapi ülésen minél számorabban jelenjenek meg.

A horvát képviselők hír szerint *obstrukcióval készülnek vélassolni* a tíz óras ülések behozatalára.

TANÜGY.

(—) Uj tanítók. Az aradi állami tani öképzőintézetben június 19, 20, 22 és 23-án volt a szóbeli képesítő vizsgálat *Varjassy* Árpád kirtanácsos, tanfelügyelő elnökléte alatt. A 27 jelölt közül 26 tette le sikerral a vizsgát; egy magánanulót a bizottság két tárgyból fél évre visszavetett. Az eredmény ez évben fényes volt, amit bizonyít az a tény, hogy négy jelölt kitüntetéssel, tizenkettő pedig jeles eredménnyel szerzett képesítést. Jól megfeleltek kellenecer, elégséges osztállyal egy. Az új okleveles tanítók névsora a következő: *Baár* József, *Beczko* Gyula, *Boros* Béla, *Farkas* Rezső, *Gábor* Lajos, *Jakobics* János, *Juhász* Ferenc, *Juhász* János, *Karch* József, *Lautner* Gyula, *Moldvay* Sándor, *Molnár* Sándor, *Mudin* Imre, *Nagy* Sándor, *Rerik* Béla, *Sárik* Ferenc, *Sielly* Géza, *Szabó* Ferenc, *Szathmár* István, *Szépfi* László Ferenc, *Szeibig* László, *Tihanyi* Márkus, *Tomsa* Aurél, *Truzsin* István, *Werner* Károly, *Zalai* Ernő.

(—) Iskolai ünnepély *Elek* Elek. Az eleki állami iskola f. é. június hó 21-én páratlanul szép ünnepélytel fejezte be az elmúlt iskolai évet. Részvételünk szerint az ünnepélyt azért tartotta a tanfelügyelő, hogy *Elek* magának és visszavonultan élő közönségét az iskolához edesgesse, a család és iskola együttműködésének útját egyengesse. Az ünnepély műsora 20 pontból állott. *Braun* Ferenc gondnoksági elnök megnyitójában tudomására adta a közönségnek, hogy *Varjassy* Árpád, kirtan. tanfelügyelő f. é. június hó 4-én lett látogatása alkalmával az iskola működése felett teljes megelégedését fejezte ki. Ezenkívül a jövő polgárság érdekében közös munkára serkentette a szülőket és az iskolát. — Gondolatokban gazdag volt *Schramm* Tamás, igazgató úrnapi beszéde a család és iskola hivatásáról. „Az eleki állami iskola tanulói takarékpénztárának megalapítását indokolván, találóan jellemezte a nép mai viszonyait. A németajku tanulók magyar előadása, két-három hangon előadott énekek kifogástalanok voltak. Az egyik tanuló sikerült beszédben beszámolt a tanulók menyhász ki-rándulásáról.

(—) Felhívás. Felhívjuk az „A. V. T. E.“ tagjainak figyelmét arra, hogy az „Eötvös-újság“ jótételeiményeiért folyamodók a *Néptanítók Lapjában* körülírt módon felajánlást kérvényüket.

legkésebben június hó 30-ig terjesszék be az „Aradvideki Tanítóegyesület” lg. választmányához. Kovács Vince a. elnök, Csizráky Márton a. titkár.

(—) Beiratkozás a felsőbb leányiskolába. Az aradi magyar királyi állami felsőbb leányiskolában az 1908—1909. iskolaév szeptember hónap 1-én kezdődik, amelyre névbe a következőket közli az intézet igazgatója: Az I. osztályba egy növendék léphetnek, akik a népiskola IV. ik osztályát sikeresen elvégezték, vagy pedig felvételi vizsgálatot tesznek. A felvételi vizsgálat díjtalan. Beiratási díj 15 korona; ezt mindenki tartozik megfizetni a beírásakor. Azonkívül tartozik még a beiratás alkalmával minden növendék a tandíj első részletét is lefizetni. Osztályainkba csak korlátozott számmal fogadjunk be növendékeket, azért, hogy eleve tájékozódhassam az újonnan jelentkező növendékek felvételéről — azok a növendékek, akik a most befejezett iskola évben is ide jártak, tartoztak jun. 26., 27. és 28. beiratkozni, ha tanulásukat jövőre is itt akarják folytatni. Új növendékek előjegyzése és beiratása július 1. 2. és 3. án naponként d. e. 8—10-ig történik az intézetben. Az előjegyzés elsőbbségi jogot biztosít. A felvételi, pótló és javító vizsgálatokat szept. 1. 2. 3 és 4 én délután 3—7-ig tartjuk. A javító vizsgálatért tárgyanként 10—10 korona vizsgálati díj fizetendő. A pótló és javító vizsgálatot kérő folyamodásokat legkésőbb július 3-ig kell benyújtani az igazgatónál.

Beszélgetés a főherceggel

Honnan fakad a Szalvátor-víz?

Arad, június 23.

Én: Mi hozta Fenségedet Arad közélébe?

A főherceg: Hűgem Arad közélébe a rokon-szeny hozott.

Én: Mi a véleménye a tüzérlaktanyáról?

A főherceg: A tüzérlaktanyáról általában az a véleményem, hogy ott tüzerek szoktak lakni.

Én: Hol és mikor szoktak ezek felépülni?

A főherceg: A tüzérlaktanyák többnyire drágán vásárolt szőlők helyén és sohasem szoktak felépülni. Értesülésem szerint az önök földművelésügyi kormánya a pusztulásnak indult Tokaj Hegyalját is úgy szándékozik fellendíteni, hogy megvásárolja az egész teleknek tüzérlaktanyák számára.

Én: Ismeri Fenséged Arad közintézményeit?

A főherceg: Részben.

Én: ? ?

A főherceg: A nyári színházak telejét lovarda korából. Apropos! Kísszentmiklóásra is ráférne már egy új kasszárnyépület nem vennék meg önök ezt a rozoga alkotmányt kulturpötlőnek?

Én: Kifünö ötlet. Lovakkal, vagy lovak nélkül?

A főherceg: Lovak nélkül.

Én: Ugy igen, mert jó az van Aradon elég!

A főherceg: Kivel kellene beszélnem? Ki önkönl a szót adó?

Én: Senki. Nálunk nincs szót adó, csak — pótladó.

A főherceg: És a városi tanács?

Én: Azzal általában meg vannak elégedve.

A főherceg: Kik? A polgárok?

Én: Nem. A Magyar-Aasztalt Társulat részvénnyel.

A főherceg: (Kissé izgatottan izog-mozog és türelmetlenül néz körül.)

Én: Keres valamit Fenséged?

A főherceg: (Még izgatottabban izog-mozog és még türelmetlenebbül néz körül): Nagyon szép volt . . . Nagyon meg vagyok önnel elégedve.

Én: Talán . . . mivel Fenséged nevében is benne van . . . lehetne reményem egy kis Lipót-rendre?

A főherceg: (A kasszárnya előtt elterülő mezőre mutat.)

Én (magamban): Vajjon nem azt jelenti ez, hogy a Lipót mezőre lehet reményem?

A főherceg: (A lehető legtűrelmetlenebb léptekkel siet oda, ahova az imént mutatott)

Én (rövid várakozás után én is odamentem, mert sejtettem, hogy a főherceg hagyott ott valamit): Tudják kérem mi volt? — Egy kis Szalvátor viz.

Gyilkos földbirtokos.

Az Aréna-uti szerelmi dráma.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, június 23

Ujvári Béla dunapentelei magánzó felesége négy évvel ezelőtt megőrült s azóta elme-gyógyintézetben kezelik. A félősevegségre jutott férj, akinek akkor már négy kis gyermekre kellett gondot viselni, rábeszélte Hoffmann Juliskát, egy 17 éves dunapentelei leányt arra, hogy költözék hozzá. A leány hajlott a rábeszélésre, annál is inkább, mert Ujvári Béla megígérte, hogy elvállik a feleségétől és nőül veszi. Körülbelül másfél évig éltek együtt Budapesten, s ez alatt az idő alatt kiderült, hogy Ujvári nem válthatja bá az ígésétét. Közben a leány megbetegedett, s előbb a nővéréhez költözött, majd kórházba került, ahol súlyos műtétet hajtottak rajta végre. Mikor felgyógyult nem ment vissza Ujvárihoz, hanem egy Calmer Erzsébet nevű barátnőjével együtt bérelt lakást.

Hoffmann Juliska az új életben sok időt töltött Erdői Béla postatiszttal, akit annak idején Ujvári Béla mutatott be neki. A fiatal ember abban az időben sűrűn járt hozzájuk, de elmaradt, amikor észrevette, hogy Ujvári féltékeny szemmel nézi a viziteket. Különválásuk után ismét közeledett a leányhoz. Feleségül akarta venni Hoffmann Juliskát, aki láthatóan viszonzotta Erdői érzelmeit.

Ujvári Béla azonban nem tudott beletnyugodni ebbe a fordulatba. Valósággal üldözöbe vette a leányt, a kinek a féltékeny ember egy percig sem hagyott nyugtot. Amikor megtudta, hogy Erdői feleségül akarja venni, revolverrel fenyegette meg. A szerencsétlen leányt az örökös rettegetés és a halálfélelem idegbe-téte, s akárhányszor megtörtént, hogy lakóitársnője, Csammer Erzsébet napokig ápolta. A rettegetés nem volt indoktalan, mert Ujvári csakugyan beváltotta a fenyegetését. Fölkereste Hoffmann Juliskát, aki akkor már ünokanővérénél, Tóth Istvánánál tartózkodott, ahová a félelem kergette. Rövid szótáltság után revolvert rántott, mire Csammer Erzsébet hozzáfutott és lefogta a kezét. Ujvári azonban kiszabadította a jobb kezét és háromszor rálőtt a leányra, aki néhány pillanat múlva holtan rogyott össze.

Az ügyészség szándékos emberölés miatt indította meg ellene az eljárást. Vád alá helyezték s ma vont a felelősségre Zsitvay László elnök-lésével a budapesti esküdtszék.

A vádlott alig hallhatóan felelt az elnök kérdéseire s általában azt a benyomást tette, hogy elméje nem rendes. A legtöbb ténybeli adatra nem tudott vissza emlékezni. A kihallgatott tanúk terhelően vallottak. A törvényszék Altman Lőrinc dr. indítványára a tárgyalást elnapolta s elrendelte a vádlott almebell állapótának megvizsgálását.

Amról beszélnek.

*

Egy koszoru története.

Furcsa egy história ez Rideg, szivtelen és lélek nélküli, hivatalos rendőri stílusban írt aktákból virág, a legpompásabb szines és illatos virág fakadt. Ha valami csapongó fantáziája keleti mesemondó könyvében olvasná az ember, akkor még hagyján. A forró nrp a pergamenre rajzolt cifra betűs sorok közé belopódzhatik s ott olyan cirógatást vihet végbe, hogy a mese végén kelet minden mirrháját éri az olvasó. De hogy az aradi rendőrség néhány soros jegyzőkönyvében valaha még csak egy aszott kőményzag is meghuzódott volna, olyaura senkiselem emlékszik.

Már pedig ez megtörtént. A rendőrségnek egyik előkelő fiatal tisztviselőjével esett meg, hogy a szeméi előtt egyszerre csak meglevenedtek a betűk. Például a „Gy” betű addig izgett-mozgott, míg egy halom fehér szegfűként illatozott az asztalán, az „M” meg olyan fejedelmi léptekkel hagyta ott a papirost, hogy önkéntelenül „virgács” állásba vágta magát a virágok királynője, a tearozsa előtt. A szegfű és a róza egymás felé hajoltak, egymásba fonódtak, koszoruba kötődtek. Mikor a bűnügyi jegyzőkönyvnek ezt a csodálatos metamorfózisát végigbámulta az érzékeny lelkű tisztviselő, behívta a bűnügyi osztály szolgálját és így szelott neki:

— János, vigye ezt a koszort a Gyárfas Matild koporsójára, mondja meg a bánatos szülőknek, fogadják tőlem szivesen.

*

Szegény Gyárfas Matild, tizenöt éves varró-leány, bohó fejébe golyót röptetett és meghalt. Fiatal testét kiterítették a halottas kamrába, az orvosok boncolták, a rendőrség jegyzőkönyvet vett fel a bekeltatták az eséte. Az orvos megnézte a löcsatornát, talán egy pillantásra méltatta a szivet is, de azon semmi különösebb s a boncjegyzőkönyv számára érdekesebb elváltozást nem konstatait. A szív, ha nem dobog, mind egyforma.

De mikor dobog. Akkor a Gyárfas Matild szive is bolondosan szerelmes volt. Annyira szerelmes, hogy érette semmi áldozat sem volt nagy. Még az életét is oda adta tiszta, mecosoktalan szerelméért. Akit szeretett, az egy rendőrtiszt volt, rendőrtiszt volt, akit imádott. Imádtá mint az Istent. Akit csak álmában tud elképzelni a halandó, akivel csak bensejében beszél, a khez csak a lelkével jut közelebb.

Mert Gyárfas Matild a rendőrtisztet gyermekszive minden ide erejével megszerette, de annyira nem vitte, hogy ez arról a tenger mélységű szerelemlről tudomást is szerezzen. És ebbe a tenger mélységű szerelembe elpusztult a szegény, vergődő varrőleány. Lőszámoit magával. Tudta, hogy az észre se veszi őt, megsem látja.

Igy diktálta be ma Vozsól József rendőrségd-tisztnak Schwarz Margit, akit mint tanút hallgatott ki.

— Barátnóm már régebben mondotta, hogy elpusztítja magát — szelott a tanu az ügyeletos tisztviselő előtt, aki a szavait jegyzőkönyvbe foglalta — mert az a három csillag, ami az ő szerelme gallérján ragyog, úgy is elveszi a szemé világát. Vak, aki semmit sem lát, csak azt az egy embert, aki azt a három csillagot hordja.

Es a tanu ekkor egy nevet mondott, mely nem régen a törvényhatóságbi bizottság közgyűlési termében igen sűrűn hangzott el egy választás alkalmából.

A rideg, szivtelen, lélek nélküli jegyzőkönyv, hivatalos, rendőri stílusban megirt jegyzőkönyv, az inspekción szobából átkerült a bűnügyi osztályra. Ott irtatták, odatették annak asztalára, aki azt további hivatalos útjára volt küldendő.

Ót is izgatta a fiatal leánynak tragikus halála. Maga is fiatal és kíváncsi volt megtudni azt, miért dobja el magától egy tegnap még kacagó gyermek az életet.

Es mikor végig betűzi a kék papíros egyforma sorait, ahol a: „hol született?” épen olyan jelentőségű, mint a Schwara Margit tanavallomása, akkor megállott néhány pillanatra. Elgondolkodott.

Majd felkelt, kiszólt az ajtón és behívta Jánost, a bűnügyi hivatal szolgáját s így szólt bozzá:

— János, menjen el egy virágkereskedésbe, rendeljen ott egy illatos koszorút. Tearózsából és fehér szegfűkből fonják. Vigye el a Gyárás Matild koporsójára. Mondja meg a bánatos szülőknék, hogy fogadják tőlem szívesen.

Letartóztattak két arabot.

Leányrablással gyanúsították őket.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 23.

Megírtuk, hogy a budapesti rendőrség a napokban Buenos-Ayresből levelet kapott, melyben arra figyelmeztetik, hogy egy jól szervezett leánykereskedő társaság indult el Amerikából európai körútra s kitűnteti Magyarországot is magas látogatásával. Hazánk ugyanis kitűnő hírnévnek örvend az emberkereskedői körökben s a magyar piacok „prima” jelzéssel szerepelnek az uti programban.

A fővárosi rendőrség megtett minden intézkedést arra, hogy a messze földről jövő idegenek kitűnően érezzék magukat s igyekeznek megkönnyíteni nekik nehéz és fáradtságos munkájukat. A buenos ayresi levél hátsá alatt aztán a rendőrség mindenütt leánykereskedőket lát s ma egy tizenkét éves kis leány eltűnését is ezekhez hozta kapcsolatba. Mint késő éjjel érkezett táviratunk azonban jelentí, a leányka Apatinban van szüleinél.

Az érdekes ügyben a következőket jelentí fővárosi tudósítónk:

A mai reggeli lapok megírták, hogy az Alsó Dunáról jövő Zsófia grósszal eltűnt egy 12 éves Lucrai Mariska nevű leány.

Mariska Apatinból jött fel Budapestre a Szent Margit-kórházban betegesen fekvő anyja látogatására. A hajóállomáson Budapesten nagybátyja, Ritter Antal erasébfalvai hangszerkészítő várta. Mariska megérkezett, üdvözölte a nagybácsit, aztán visszament a hajóra bucsuzni azoktól a bácsiktól, akikkel az egész uton szórakozott és azóta eltűnt.

Ritter látta egy 40-45 éves jól öltözött török kinézésű emberrel beszélni, azinek a fején fez volt. Azt hiszi, a leány emberkereskedők áldozata lett. Elhozta a főkapitányságra Mariska arcképét is és a „török” pontos személyleírását adta.

A nyomozás őrjátsi apparátussal megindult. Még talán Kacskeméthy Győzst sem keresték ilyen erélylyel, ami mindenestre dicséretes és meg fogja nyugtatni a leányos anyákat, akik mióta a lapok a buenos ayresi levelet a „sötét, leánykereskedő társaságról” közölték, féltve és remegve őrzik az ő kicsinyeiket.

A nem épen szép kis Mariska arcképét sokszorosították, szétküldték, mindenhová telefonon leadták a kapott személyleírásokat és — megindult a hajsz a fez után. Szerencsére a Baketow cirkussban jelenleg felépő arabok otthon aludtak ágyaikban, vagy amennyiben az ágyukba nem fértek, az ágyak mellett, kü-

lönben ma reggelre mindannyian bekerültek volna a főkapitányságra, mert valamennyien fezt viselnek.

A fesüldözésnek hamarosan meg volt az eredménye. Éjfél után a híradó-utcai rendőr jelentette, hogy meg vannak a basák; és egy rosszbicü háiban mulatnak.

A detektívek egy rossz hírű házba hajtottak ki. A két ur ott volt. Az egyik a szalomban, a másik másutt. A másiktól kitént, hogy ajánlatokat tett a vele mulató kisasszonynak. Hívta Konstantinápolyba és odalátte neki az állítólag megölt szultán összes kincsét.

A két ur nemzetközi bonyodalommal fenyegetett, de nem használt. Behozták őket a főkapitányságra. Iten Egry Péter Pál ügyeletes rendőrkapitány munkába vette őket, de a kihallgatás csak felerészben sikerült, mert az egyik csakis arab nyelven tud. Egry kapitány pedig azt tartja, hogy aki nem tud arabul, az ne beszéljen arabul.

A másik azt mondotta az egyiktől, hogy Elia Moját saffal narancstermelő, dugasdag ember, aki Budapesten át Karlsbadba igyekszik, hogy gyomrát kikurálja.

Önmagáról kijelentette, hogy jerussálemi születésű jaffai ruhakereskedő, aki Budapestre és Bécsbe jött vásárolni. Bemutatott egy csomó névjegyet:

M. Goldberg,
Confectionneur pour hommes et dames
et draperie en tout genre.
Jaffe. Palestina.

Ez a névjegy azonban az összekmány, amivel a töröksapkások rendelkeznek. Nincsen náluk semmi, csak sok pénz. És akiél a mai világban sok pénz van, az legalább is gyanús.

Beidézték Rittert és szembesítették az arabokkal.

Ritter Goldbergben határozottan felismerte azt az embert, akivel a kis Mariska beszélt.

Goldberg tagadta, hogy a Zsófián lett volna, a Zsófia személyzetével pedig szembesíteli nem lehetett, mert a Zsófiának egyéb dolga van, nem állhat rendőri felügyelet alatt, ha mindjárt az orvosai vizsgálat esentul díjtalan is.

A detektívek tovább nyomoztak és megállapították, hogy a két arab e hó 8-án jött Fiuméből Budapestre és azóta a Páris-szállodában laknak. Annyi tehát bizonyosnak látszik, hogy a Zsófián nem voltak.

De hol voltak? Merf a szálloda személyzet eszerint egyetlen éjszakát sem töltöttek otthon; nappal alusznak. A minap látogatójuk volt. Kinyomozták a látogatót Weil Irma rendőri felügyelet alatt álló leány személyében, aki elmondotta, hogy Goldberg ajánlatot tett neki. El akarta magával vinni és sok sok pénzt és ékszert ígért neki.

A rendőrségen tovább őrizet alatt tartják Elia Moját és Goldberg Mózeset, mert ha nem is az ő kezükön tűnt el a kis Mariska, annyi bizonyosnak látszik, hogy leánykereskedők.

A rendőrség azon az éjjelen táviratot kapott Apatinból, hogy Lucrai Mariska ott tartózkodik és semmi baja nincs. A letartóztatott arabokat rögtön szabadon bocsátották.

HIREK.

Fili levelel.

Az Eulenburg-pör előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 23.

Eulenburg Fülöp herceg, a német császár egykori mindenható kedvence — mint ismeretes — a müncheni rabkórházban várja bűnperének végtárgyalását. A széleskörű nyomozás igen súlyosan kompromittáló adatokat derített ki Fili hercegre: homosexuális üzelmek, hamis eskü, sőt hamis esküre való bujtogatás.

Es az utolsó vád egy levélén alapszik, amelyet a herceg Ernst Jakob starnbergi halásznak írt s amely így hangzik:

„Kedves Jakabom!

Bizonyára értesültél róla, hogy egy idő óta milyen vádakkal illetnek engem. Valószínűleg olvastad a lapokban, hogy téged is bele akarnak mártani ebbe az ügybe. (Harden a második pörben kérte Ernst Jakob tanuként való kihallgatását) Ma megesküdtem, hogy lelkiismeretemet semmiféle ballépés nem terheli s ha téged ki találnak hallgatni, te is csak ezt vallhatod.”

Igy szól a levél, amely az ügyészség kezébe jutott. Ugyanebből az alkalomból a mai németországi lapok egy másik levelet is közölnek, amelynek írója szintén Eulenburg herceg. Annak idején tudvalevőleg a „Dresdener Neuesten Nachrichten” leleplezte, hogy Eulenburg herceg Pierson titkos tanácsost, az udvari színházak intendánsát sikkasztással vádolta s mindenütt azt híresztelte róla, hogy kezén körülbelül egy millió uszott el. A rágalmak a császár füléhez is eljutottak s megindult a hivatalos eljárás Pierson, aki szívhajos ember volt, az ízgalmaktól szívvelhűdést kapott s nem érthette meg a törvényszéki tárgyalást. De nem is került arra sor, mert Eulenburg herceg gróf Hochberg udvarmesterhez, mint az intendáns feljebbvalójához levelet intézett s visszavonta a rágalmakat. A hercegnek ez a levele így szól:

„Ezennel kijelentem, hogy azok a vádak, amelyeket Pierson titkos tanácsos ellen emeltem, minden alapot nélkülöznek, amiről az ügyek megvizsgálása után meggyőződtem. Belátom tehát és mélyen sajnálom, hogy Pierson titkos tanácsost alaptalanul és súlyosan megbántottam, sőt állását is veszélyeztettem. Készségesen beleegyezem, hogy feljebbvalója, Hochberg gróf ur ezt a nyilatkozatomat belátása szerint felhasználhassa s alkalomadtán, ha jónak látja, nyilvánosságra hozhassa.”

Hochberg gróf ma tette közzé Eulenburg hercegnek ezt a nyilatkozatát. De ki adhatja vissza a halálra rágalmozott embernek az életet? Így nem sokat ér Fili herceg belátása, akire különben mihamar rájár majd a rud.

A müncheni büntetőtörvényszék ugyanis az e hónap 29 én kezdődő Eulenburg pör végtárgyalását a lehetőség határáig nyilvánosan akarja megtartani. Eulenburg hercegnek gyanús szereplése a végtárgyaláson kimerítően fog szóba kerülni. Hardent nem idézték be tanúnak. A végtárgyalás előreláthatólag csak nyolc-tíz napig fog tartani.

A beidézett tanuk közt vannak Ernst halászmester, Riedl tejkereskedő és egy Schöne nevű ember, ki azelőtt háziszolga volt egy starnbergi szállodában, ahol állítólag tanuja volt az akkor még grófi címet viselt Eulenburg bizonyos cselekményeinek. Beidézték továbbá Bernstein igazságügyi tanácsost és Prager ügyvédet Bernsteinnak az írodájából, végül pedig Mayert, az Ober-Landgericht bíráját, ki a müncheni Harden pörben elnökölt.

— **Időjárás.** A meteorológiai intézet jelentése szerint a hó 24-én az időjárás: Meleg és zivatarok.

— **A végrehajtási novella.** Fővárosi tudósítónk táviratja: Az országos függelékességi és 48-as párt mai értekezletén tárgyalta az igazságügyi bizottságtól némileg módosítva visszatérkezett végrehajtási novella-javaslatot. **Bakonny** Samu előadó ismertette részletesen a javaslatot. A novellának — ugymond — tekintettel kellett lenni a perrendtartásnak külsőben álló reformjára. A javaslat számos olyan intézkedést tartalmaz, amelyet százszázalék sűrűsége már régóta. **Nagy Dossó** után **Kelemen Samu** szólott a javaslatról, amelynek több intézkedését épen a kisemberek érdekében károsnak tartja. **Ferenczy Géza** szintén több pontot kifogásol. **Holló Lajos** helyesen tartja azt az intézkedést, hogy a hitelesítő száz koronáig nem számíthat fel ügyvédi költséget. **Eber Antal** nem fogadja el a javaslatot, amely állásfoglalásában azonban semmiféle animozitás nem vezet **Günther** igazságügyminiszter személye iránt. Szerinte téves az, hogy állásfoglalásában a végrehajtást szenvedő a gyengébb és a végrehajtó az erősebb fél. Hangsúlyozza a végrehajtói intézmény állampolgárságának szükségességét és számos kifogást hoz fel a javaslat ellen. Több felszólalás után **Günther Antal** igazságügyminiszter szólalt fel. Kijelenti, hogy a törvényjavaslat hosszú évek óta felhangzó közöbaj teljesítése. Ő a közöbajt igyekezett eltalálni, hogy a jogult érdekeket ne sértse. A kérdés végleges megoldására a végrehajtási eljárás teljes revíziója lesz hivatalos. Az értekezlet után elfogadta a javaslatot.

— **Andrássy Gyula Londonban.** Egy londoni távirat jelenti: **Andrássy Gyula** gróf özvegy gróf **Andrássy Tiadarnéval** és ennek leányaival Londonba érkezett. A gróf és rokonai megtekintették ma a londoni magyar kiállítását.

— **A muzeumok és könyvtárak felügyelője Aradon.** **Fejérvatky László** dr., a muzeumok és könyvtárak országos felügyelője ma délután Aradra érkezett, hogy a **Kölcsey** egyesület könyvtárát és muzeumát megvizsgálja. **Fejérvatky dr.** még ma délután megkezdte szemlélését és a tapasztaltak fölött **Varjassy Árpád** kir. tanácsos elnök és **Szöllősi István**, az egyesület tüküre előtt elismerését fejezte ki.

— **Schwitzer tábornagya felmentése.** A király az alábbi köriratokat adta ki:

„Kedves lovag **Schwitzer** tábornagya! Egészségi okokból előérzést keltettem felmentem Ont eddigi szolgálati alkalmatlanságától. **Ferenc József s. k.**”

„Kedves **Fiedler** tábornagya! Kinevezem Ont csapatfelügyelővé. **Ferenc József s. k.**”

— **Darányi a mezőgazdasági kamarákról.** **Párdy** táviratja: Az országos magyar gazdaságvétség ma tartotta évi közgyűlést, amelyen **Darányi Ferenc** földművelési miniszter elnököl. **Darányi** megnyitójában többek között ezeket mondta: „Nincsen kizárva, hogy rövid idő múltán néhány megpróbáltatásoknak leszünk kitéve. — Fel kell ismerünk, hogy századunk a speciális munka jegyében indul meg. — Az általános választói jog behozatalával nagy néprömegek fognak befolyjni a törvényhozás alakulásába.” Kijelenti azután, hogy legközelebb be fogja nyújtani a **mezőgazdasági kamarákról** szóló és már készen lévő törvényjavaslatot. „Régi miásmást fogunk — ugymond — ezzel pótolni. Több, mint félszázad óta vannak ipari és kereskedelmi kamaráink, nincsen semmi ok és jog hogy a kormányzat a mezőgazdasági érdekvédelem mellett tartson. Javaslat nem a minisztérium büro-jában készült, hanem a mai magyar mezőgazda társadalom legkiválóbb szakemberei készítették.”

— **A gyulafehérvári vasút állami kezelésben.** A gyulafehérvári keskenyvágású helyi érdekű vasút

június 29-én rendkívüli közgyűlést tart, amelynek napirendjén van a vasútnak az államvasutak üzletkezelésébe való átadása és az ezzel kapcsolatban kötendő üzletkezelési szerződés.

— **Eljegyzés.** **Sealmáry** Frigyes várcenykolyosi műanyaggyáros eljegyzte **Tenner Verukát** **Tenner Adolf** volt aradi lakos, jelenleg a Budapesti Központi Tejcsernok szövetkezet gondnokának lányát.

— **Az új hadosztályparancsnok reformjai.** Alig két hete, hogy Grunzweig Artur vezérőrnagy átvette a 17. hadosztály parancsnokságát, már is oly reformokat léptetett életbe, melyek számánus gondolkodásáról, a legénység iránti nagy szeretetéről tesznek tanúságot. A tábornok a tegnapi katonai állomásparancsban elrendelte, hogy ezentúl a nagy melegre való tekintettel az őrség nem déiben — tehát a legnagyobb hőségben — váltandó fel, hanem minden egyes alkalommal délután 5 órákor. Ez a rendelet a legénység körében általános örömet keltett, nemkülönben az az intézkedés, hogy ezentúl szombat estétként nem 9 órákor, hanem tizkor verik és fujják a takarodót.

— **Vadállati apa.** **Fuméből** táviratosszak: Az iteni rendőrség letartóztatta **Foglia Jácint** családos cipész mestert, aki saját kis leánya ellen erkölcstelen merényletet követett el. A nép annyira felháborodott ellene, hogy a rendőrség közbelépése mentette meg a megfélemléstől.

— **A megostromolt parlament.** London keresztül jelentik Teheránból: Ma reggel egy csapat kozák megszállta a parlament épületét és a sah nevében követte néhány képviselő kiadását. A parlament ezt megtagadta és több képviselő revolverrel a katonaságra lőtt. Nehány katona meghalt. A katonaság segítségére tüzérség sietett. Mindkét részről több mint egy óra át tartott a lövöldözés. Az ostromnak számos halottja és sebesültje van.

— **A kecskeméti kereskedők és az adók.** **Kecskeméti** jelenték: A kecskeméti kereskedők a mai folyó II. osztályú adókievétel alkalmával a javaslat ellen, amennyiben az 50, 100 150%-kal emelkedik, akcióba léptek. A kereskedők egyesülete a tárgybán gyűlést tartott és mindenki kereskedőre nézve külön javaslatot készített az illető kereskedő forgatékához mellyanosa, mint kik legjobban ismerik egymás helyzetét és sokaknál ők maguk felmentek az adót 80-80 százalékkal. A kiküldöttek tegnap délután tárgyalák saját javaslatukat az adókievétel bizottsággal, akik megígérték, hogy a pénzügyigazgatóság javaslatával szemben az új javaslat mellett foglalnak állást a 26-án tartandó tárgyaláson.

— **Egy volt huszártiszt csalással.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az Orient szálloda főpincére ma feljelentést tett **Babics József** Sándor volt huszárszádos ellen. **Babics** e hó elsején ott hagyta családját, az Orient-szálloda ment lakni és tegnapelőtt 85 korona tartozás hátrahagyásával megszökött. **Babics** ellen ma sereggestül érkeztek a feljelentések különösen családok miatt. Az utóbbi időben azszal az ürügygyel, hogy egy szebektoivajok ellen védő szabadalmat talált fel, több eőkelő ismerősétől nagyobb összegeket sikerült kicsalni. A rendőrség most körösi.

— **Bányaszerencsétlenség Gyorokon.** **Levelezőnk** írja: Gyorokon a M. Á. V. pályateste men éb **Pallós Ártmin** vasúti építési vállalkozónak homok bányája van, melyet most átadásnak ki. E hó 22-én deleőtt **Papp Pál** hadonyi illetőségű bányamunkafelügyelő homokkal telt kocsiort indított meg, hogy azt a bánya lejtőjén lefelé hajtva a bányában homokkal megelvező várakozó kocsihoz csatolissa. A nyomokkal telt kocsi a bánya lejtőjén megindul-

va szédületes sebességgel rohantak le, bár a munkafelügyelő emberfeletti erővel fékezett. A kocsi oly erősen ütköztek össze, hogy a felügyelő a fekről leesett a kocsi közé, s fején súlyos sérüléseket, több helyen csonttörést szenvedett. Rögön megjelentek a helyszínen **Klein Béla** dr. orvos, ki az első segélyben részt vett a szerencsétlent és **Bernáth Ferenc** aljegyző, ki jegyzőkönyvet vett fel az esetről. A szerencsétlenül járt bányafelügyelőt a legközelebb indult motoron behálították az aradmegyei köz-kórházba. Eleiben maradásához alig van remény.

— **Vasut Abrudbányától Bradig.** A kereskedelmi miniszter a **Mandéi és Révész** budapesti vállalkozó cégnek a Tordától Abrudbányáig tervezett helyi érdekl vonal **Abrudbánya** állomásától az aradi és csanádi egyesült vasutak **Brád** állomásáig vezetendő keskeny vágányú gőzüzemi helyi érdekű vasutra adott előmunkálattal engedélyt egy évre megújította.

— **Felbuzdulás a sör és pezsgő adó ellen.** Ma az aradi vendéglős és kávé ipartársulat nevében **Kovács István** elnök adott be felbuzdulást a közgyűlésnek sör és pezsgő adót kreáló határozata ellen. A felbuzdulók a határozat megsemmisítését kérik a belügyminisztertől már azért is, mert a közgyűlés formáiból kövezet el. A söradó behozatalának számdéka nem volt a közgyűlés napirendjére tilva s mégis foglalkozott vele a közgyűlés. A kérvény ezenkívül rámutat szokra a károokra, melyek a kávé és vendéglősiipart érnék az új adók súlya alatt.

— **Tíz éves találkozók.** A **lippi** felső kereskedelmi iskolában vasárnap, június 21-én tartották tíz éves találkozókat azok, akik tíz év előtt az intézetben érettségi vizsgát tettek. A találkozó alkalmából társas ebéd volt, amelyen megjelent **Kovácsics János** tanár, mint a kereskedelmi iskolai tanári kar képviselője és **Van Mons René** volt keresk. isk. tanár. Az ebéd ideje alatt **Kovácsics** tanár és **Van Mons René** szép beszédet kíséretében köszöntöttek fel egykori tanítványaikat. **Csatt Titusz**, barátai nevében, megemlékezett a volt tanárokról és köszönetet mondott a tanári kar képviselőjének, hogy szíves volt megjelenni. **Meissonier János** **Kovácsics** tanárt — aki legrégbb tanára az intézetnek — emléttette társai nevében. Azután sürgőnyt menesztettek **Pfeiffer János** temesvári keresk. iskolai igazgatónak, aki akkoriban az intézet igazgatója volt. Végül elhatározták, hogy újabb tíz év elteltével ismét találkoznak. A találkozóon megjelentek: **Barb Romulus** bankhivatalnok Tenke, **Bogdan Vasul** jegyző Pécska, **Borsos Gyula** bankhivatalnok Pécska, **Csatt Titusz** pénzügyi számellenőr Nagyszombat, **Chisan Miklós** vall. és közok. ügy. miniszteri társaság Budapest, **Hanszala Péter** post. és táv. tiszt Debrecen, **Karabás György** bankhivatalnok Marosillye, **Novakovits O.ó** Osztrák magyar államvasutak tiszt. Oravica, **Meysonier János** törvényszéki tisztviselő Déva, **Popovics Mihály** bankhivatalnok Arad, **Röbng József** kir. adóoszt. Nagyenyed, **Róth Árpád** magánhivatalnok Berlin, **Schaffer István** kereskedő Bacsföld-hegy, **Ujhelyi Sándor** birtokos Tótkomlos. A volt iskolatársak közül hatan meghaltak, heten nem jelentek meg.

— **Érdekes bemutató.** A gazdasági szék tagjai penek délután kirándulnak **Faragó Gyula** városi bérlő konyhakertészetébe, ahol megtekintik a modern gazdálkodás elvei szerint vezetett telepet.

— **Legett közúti telep.** **Barackán**, amint lapunknak írják, nagy tűz pusztított vasárnap. A **Gál és Tyrnauer** cég közúti telepe gyuladt ki és rövid idő alatt a közúti ház, a motor és a melléképületek egészen leégtek. A tűz ismeretlen okról támadt; a kár mintegy negyvenezer korona.

— **Lopás a motoroson.** Gyoroki levelezőnk írja: E hó 21-én este a **Márlarada** által jövő motor másodosztályú fülkájában élve Gyorokra utazott **Gárdos Gábor**, a **Winkler és Faragó** gyoroki borkereskedő cég könyvelője. A motoron sokan utaztak s tolongás közben ellopták mintegy 300 korona értékű arany óráját és láncát. A lopásról rögtön jelentést tett a gyoroki állomásfőnöknek, ki viszont a csendőrséget értesítette azonnal, de a gyoroki átszállások okozta nagy sűrűségben a tettes kényelmesen elmene-külhetett s így nem sikerült kézre keríteni.

— Vizbefutott legény. Tóth István 21 éves parasztleány négy társával Szépfalu mellett fürdött a Marosban. Tóth nem tudott jól uszni és mikor beljebb merészkedett a folyóba, az ár magával ragadta és Tóth megfulladt. Glogovác mellett hústák ki hulláját.

— Üngyilkos aggyastán. Deheleán Juon muzkai 64 éves paraszt ma szobája ablakára felakasztotta magát és meghalt. Az ügyészség a temetési engedélyt megadta.

— Molypusztító és rovarpor legjobb minőségben Vojtek és Weisznál Aradon. 191.

Ma este katonazené Kovács és Novotny

Vadászkürt-vendéglő kerthelyiségében.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sz. Ü. Arad A levél kedvesen, bájosan van megírva és „Török Kató” szerzője, akihez eljuttatuk, bizonyára szeretettel fogja olvasni. A nyilvánosság elé azonban ne vigyük.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Szőlőmivelő gépek bemutatása Arad-hegyalján. A „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete” az „Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesülete”-vel karöltve f. hó 28 án Pankotán szőlőmivelő gépeket fog az érdeklődő közönségnek bemutatni.

Már évek óta rendez az országos egyesület borvidékenként ilyen gépbemutató versenyeket és szőlősgazda közönségünk valóban hálával fogadhatja azon alkalmat, melyről ismeretelt gazdagíthatja és a belterjes szőlőmivelési gondolkodás tényszerű működésben láthatja. Az országos egyesület a földművelési kormány ezen kezdeményezésében határozottan támogatja, amennyiben a legújabb találmányú gépeket Franciaországból meghozatja és a jelzett célra az egyesület rendelkezésére bocsátja. A gépbemutatókkal Hegyalján két eminens célnak lesz szolgálva: 1. Szőlősgazdák: nekik serkentve lesznek a mai nehéz munkás viszonyok közepette saját érdeküket jól és helyesen fel fogva minden oly munkát, melyet lehet, géppel végezni. 2. Az aradhegyaljai szőlősgazdák egyesülete gondoskodik arról, hogy a szakmával foglalkozó iparosaink a bemutatáson megjelenéskor, szintén közvetlen szemlélődésből merítsenek arra néző utasítást, hogy a szőlőmivelés helyes és takarékos üzésénél borvidékünkön milyen gépekre van szükség, avagy a meglévőknön milyen javítások eszközölendők és szükségesek. Ezeket előre bocsátva azon biztos reményben hívom meg érdeklődő szőlősgazda társaimat és iparosainkat egyesületünk nevében, hogy az ügy fontosságát belátva, mentől többen fogjuk a gépeket működésben látni. Kisjolsvai Szabó Zoltán, az Aradhegyaljai Szőlősgazdák Egyesületének elnöke.

Uj-aradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Uj-Arad, június 23.

A levegő lehült egy kissé, mely körülmény ismét a rendellenes időjárás eredménye, mivel a nyár csak 2 napja köszöntött be és míg eddig tikkasztó hőség uralkodott, most, mikor a meleg indokolt lenne, hűvösebb az idő. Az időjárásban beállott változás kedvező a termésre, csak ne legyen ezután tartósan és túl hűvös idő sok csapadékkal, mert az megint baj lenne: már pedig ptió! — az időjárás fokozatosan jelentkező rendellenes voltát tekintve — félni lehet.

A gabonaüzlet annak hatása alatt, hogy a meleg erejéből engedett, szilárdságából veszített.

A mai piacon elkelt:

100 mm. buza 12—

800 mm. tengeri 6-80—

Névtelen jegyzés:

Rozs 9-70—

Zab 7-50—
Árpa 6-75—
A gabonaárak 50 kilogrammonként koronában értendők.

Budapesti ár- és értéktáblázat.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.

Budapest, június 23.

Amerika ¼ el magasabb. 5—10 fillérral magasabb árák.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli sárlat	2 órai sárlat
Buza októberre . . .	11.64—11.65	11.50—11.51
Zab októberre . . .	8.47—8.48	8.35—8.36
Roza októberre . . .	9.50—9.51	9.40—9.41
Tengeri májusra . . .	6.96—6.97	6.89—6.90
Tengeri júliusra . . .	7.20—7.21	7.10—7.11

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény 61975
Magyar hitelrészvény 73675

IDEGENEK ARADON.

— Junius 23. —

Központi szállója. Fried Zsigmond sertéskereskedő Ujpest. — Schillir Ernő joghallgató Pécsker. — Czobor Gyula dr. kir. alügyész Buzsásfürdő. — Vadas Béla mérnök Budapest. — Berkes Ágoston takarékpénztári igazgató Mélykút. — Hegyi Ignác utazó Budapest. — Schütz János gyáros Budapest. — Mautner Ferenc utazó Budapest. — Juchs Ignác utazó Rakospalota. — Borbély József kárbeszélő Budapest. — Austerweil Ferenc dr. orvos Battonya. Fischer Dezső kereskedő Baár. — Ruk Géza föld birtokos Szeghalom. — Kalmár Miklós vállalkozó Kisujszállás. — Nagy Sándor kereskedő Debrecen. — Böhm Sándor utazó Budapest.

Fehér Kereszt szállója Zalai Gida magánzónó Temesvár. — Girelamo L. gyáros Zára. — Sivara Ottó utazó Bécs. — Figler Antal kereskedő Pressburg. — Fehér Fülöp utazó Budapest. — Schulz Aron utazó Budapest. — Szász Ödön utazó Budapest. — Igmándy Mihály ügynök Budapest. — Witschen László törzsorvos Budapest. — Benó Ferenc utazó Bécs. — Grünwald Jenő utazó Budapest. — Richter Adolf utazó Budapest. — Doppa Gyula utazó Budapest. — Plesch Árpád utazó Budapest. — Vendl Mór kereskedő Hátzeg. — Eckstein Arnold utazó Budapest. — Gargely Izidor utazó Budapest. — Schmidt Dániel kereskedő Medgyes.

Vass szállója Horváth Aladár utazó Budapest. — Hauner Ottókar műépítész Budapest. — Magyarosky Sándor főpincér Budapest. — Kozma Mihály pap Repszeg. — Osztorreicher Mór utazó Budapest. — Neu Márkus utazó Budapest.

Pannonia szállója. Czavó János tanító Székelykeve. — Klein Vilmos kereskedő Medgyesegyháza. — Veres Lajos Károly nyomdász Budapest. — Petrovics János tanár Brassó.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Szerda, 1908. évi június hó 24-én:

Tatárjárás.

Operátte 3 felvonásban. Irta: Bakonyi Károly. Zenéjét: Gábor Andor verseire szerezte Kálmán Imre.

SZEMÉLYEK:

Lohonyay	Borbély S.	Wallerstein	Leóvey Leo.
Treszka	H. Harna h.	Gerő intéző	Delly Lajos.
Riza báróné	Wlassák V.	Bence	Kulcsár L.
Imrédi	Mártoni R.	Elemériné	Zalay Margit.
Lőrentey	Hunyady J.	Idike	Kun Irén.
Elekes	Ujj Kálmán	Szektű Bandi	Faludy K.
Poroszlay	Kertész D.	Turfi	Ladiszlay J.
Mogyoróssy	Sz. Ron'ay	Suták huszár	Eöry Lajos.

Kezdeté 8 órakor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Béres Simonfi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Műsor 1908. június hó 24-én, szerdán:

1. Világító torony. Látnyosság. — 2. Angol matróják. Humoros. — 3. Hűvös i. tojások. Fantasztikus. — 4. Falusi jöltevény. Dráma. — 5. É. 3 hólabdák. Kacagató. — 6. Rabok szökése. Dráma. — 7. Szenvév-lyes "sakk". Kacagató. — 8. Hogyan csempészenek? Látnyosság. — 9. Az idei liverpooli akadályverseny. Sportkép.

Minden előadás alatt katonazené játszik. — Cukrászda.

Előadások: Este 7 órától 11 óráig.

Az előadásokra bármikor be lehet menni.

Junius 28. Az aradi könyvnyomdászok „GUTENBERG DALKÖRE” a Család nagyerdőben sötét hangversenyyel egybekötött NAGY NYÁRI MULATSÁGOT rendez saját zászlója alapja javára. Kedvezőtlen idő esetén a műkiállítás július 5-én lesz.

NYILTÉR.

Pénzének ellensége,

ki azt francia pezsgőért szórja, mikor egyenértékű hazai terméket sokkal olcsóbban kaphat.

Az én valódi kölni vizem

destillálva, a feltaláló, az én öszm. eredeti receptje után, az egész világon az itt látható hatóságilag bejelentett árujelzéssel ismeret-s.

Johann Maria Farina, Jülichplatz 4. Köln a. Rh.

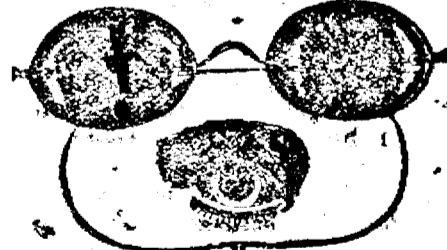
csabadalmazott szállítója, az osztrák császárnak és magyar királynak, valamint a legtöbb császári és királyi udvaroknak. Csakis eredeti csomagolásban kapható a szakszerű üzletekben. 5947

Elsőrendű látványtervező üzlet.

DICK SAMU

• órák és látványtervező •

Arad Andrassy-tér és Wejzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktárban tart mindenemű színházi látványtervet a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb forgaték, orrcsipeszetők és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekerőbékák csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bar, must és szesz részér. továbbá mindenféle hőmérők, mindennemű kivitelben. • 2113

Szemüvegek és orrcsipeszetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Hirdetmény.

Az aratási idő bealtával közbiztonsági és közrendészeti tekintetből közbirre teszem:

Hogy szénát vagy gabonaneműket a földekről éjjel csupán a közeli tanyákra szabad hordani.

Dinnye vagy kukorica földek őrzése céljából készült kunyhók közelében lábas jószágot vagy majorságot tartani nem szabad.

Erő vagy learatott gabona közelében tüzet rakni tilos.

Szalmas gabonák nyomtatás végett a város területére való behordása meg nem engedtetik.

A szérus helyeken összehordott gabonaneműek akként helyezendők el, hogy az asztag végek között legalább 6 méter üres hely legyen.

A cséplőgép tulajdonosa a gép működése színhelyén tűzbiztonság okáért egy fecskendőt készenlében tartani köteles.

Gőzerő által (lokomobil) vagy annak megfelelő villamos erő által hajtott cséplőgépek üzeménél egy kifogástalanul záródó horganybádogból vagy keményfából készült szekrényében a következő anyagok tartassanak készenlében:

1. 500 gramm Bruns-féle zsirtalanított vatta 50 grmos csomagokban;
2. 3 méter sterilgáze üvegben, 1 méteres csomagokban;
3. 5 drb. mullpólya 8 cmt. széles, 5 méter hosszú;
4. egy drb. flanelpólya, 10 cmt. széles, 5 méter hosszú és egy drb. flanelpólya 8 cm. széles, 5 méter hosszú;
5. 2 drb. Esmarch-féle háromezogletes kendő;
6. egy liter 1.1000 oldat sublimát veresre festve. Felírás: mérég, sebkimosásra;
7. 500 cm. cinktapsz;
8. egy drb. 8 cm. széles, 3 méter hosszú gummisszövetpólya;
9. egy tucat közönséges enyvezett vattatábla;
10. 300 gramm tiszta vazelin;
11. egy drb. nagyobb kötszer olló;
12. 20 drb. biztosító tű;
13. Néhány tábla varga kéreg;
14. 10 drb. fasin 20-60 cmt. hosszúságban;
15. egy drb. mosó szappan;
16. egy drb. körömkefe;
17. két törülköző kendő;
18. egy ivópohár;
19. egy evő kanál;
20. egy kaucsuk genyecsésze;
21. egy mosdó tál;
22. egy drb. Velkmann-féle sín és egy karsin fehér bádogból vagy drótkosárból;
23. 100 grm. törköly vagy szilva pálinka;
24. 100 grm. tiszta borecet;

II. Más mozgatható (motorikus) erővel vagy járgánnyal hajtott cséplőgépeknél hasonlóan jól zárandó bádog vagy fatartányban az alábbi anyagok tartandók készenlében:

- a) 200 grm. Bruns-féle zsirtalanított vatta 25 grmos csomagokban;
- b) 2 méter sterilgáze üvegben, 1 méteres csomagokban;
- c) 3 drb. 8 méter széles, 5 méter hosszú mullpólya;
- d) 2 drb. háromezogletes kendő;
- e) 3 drb. sublimát pastilla fahengerben, felírás mérég, sebviz, egy drb. 1 liter vízben oldandó;
- f) egy drb. gummi szövött pólya;
- g) egy drb. mosó szappan;
- h) egy drb. körömkefe;

Amennyiben az I. és II. pont alatt említett cséplőgépeknél a most leírt tartalmasabb és kifogástalan állapotban levő mentőszekrény vagy kötszer doboz már volna készenlében, a géptulajdonos új készlet beszerzésére nem köteles.

III. Kézi erővel hajtott cséplőgépek tulajdonosai ilyen mentőszekrények tartására nem kötelesek. A mentőszekrény, illetőleg a kötszer kellő módon való használhatása céljából megköveteltetik azonban, hogy a cséplőgépeknél alkalmazottak közül legalább is két, illetőleg a II. szám említetekenél egy egyén, még pedig elsősorban a gépész, az elsősegély nyújtásban kellő jártassággal bírjon. (1876. XIV. t.-cz. 40. és 42. §-a.)

A cséplésnél, valamint az asztagok között dohányozni tilos.

A géptulajdonos a cséplőgépnél alkalmazott etetőket, fütőt, a gépen álló kévevágókat, kéveadogatókat, ugyyszintén a szecskavágó gépnél alkalmazott etetőket köteles az országos gazdasági munkás cseledségélyző pénztárnál baleset esetére biztosítani, kivéden, ha meggyőződött arról, hogy az illető pénztárnál baleset esetén külön is biztosítva van már. Ha a géptulajdonos ezen kötelezettségének nem tesz eleget: e mulasztásból eredő teljes kárért az etetőnek, fütőnek, kéveadogatóknak, illetőleg jogutódainak akkor is felelős, ha a munkaközben bekövetkezett baleset körül őt különben semmiféle gondatlanság sem terheli.

A cséplőgépeket csak képesített gépészek és fütők kezelhetik, kiknek tiltva van szolgálatuk közben szeszes italok élvezése, továbbá a gépfelügyelő személyes felelősséggel tartozik, hogy a gépkörül ittas emberek alkalmazását ne nyerjenek.

Fahidon 4000 kgr. elegysúlyt meghaladó mozgonyok csak akkor szállíthatók, ha erről 48 órával előbb a városi mérnöki hivatalnak jelentés tétellett.

Erzsébet, Sága és Gáj külvárosokban, vagy Poltura városrészen a takarmány boglyában vagy kazalban csak akkor tartható, ha a boglya vagy kazal és az ezt környező épületek közt legkevesebb husz méter üres tér marad, több boglya vagy kazal pedig csak akkor helyezhető el, ha azok között husz méter üres tér marad. — Arad, 1908. évi június hó 17-én.

Sarlot Domokos, főkapitány.

DEPILOR

HAJVESZTO.

E csodáhatásu szerrel minden oly helyről, a hol a hajnövés alkalmatlan, mint arc, nyak, kezek, azt egy pár perc alatt minden fájdalom nélkül eltávolítja. Ara utasítással 1 korona.

Tyükszemétől

mindenki megszabadul

a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Nem piszkít, nem ragadós, kezelése igen egyszerű.

Ara utasítással 70 fillér.

Ovakodjunk az utánzatoktól. Csak olyan készítményt tessék elfogadni, ahol „Anagallin” szó látható.

Poloskák

kiirtására legjobb szer a

Phenolsav.

Még a petéket is kiirtja, a butorokat nem támadja meg.

Ara egy üvegnek 70 fillér.

Ideális, legjobb, legtartósabb amerikai

Gummi-óvszer

— NEVER. —

6 darab egy eredeti fémdobozban 2 korona.

A fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

241

Arad, Andrassy-ter 22. sz., a megyeházzal szemben.

16647-1908. szám.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. honvédelmi miniszteriumnak rendelete nyomán ezenel közbirre teszik, hogy Budapest székesfőváros közönsége által boldog emlékezetű József főherceg ur Ó cs. és kir. Fensége honvédfőparancsnokságának 25-ik évfordulója alkalmából s annak emlékére, a m. kir. honvédség árvái részére, az illetőségre való tekintet nélkül létesített alapítványi helyek közül folyó évi szeptember 1-től a József fiuarvában és az Erzsébet leányarvában 1-1 hely kerül betöltés alá.

Mindkét arvában való felvétellel kellőképpen igazolandó:

a) az, hogy a felvételt kért gyermek tényleg a m. kir. honvédség kötelékébe tartozott vagy tartozó apának törvényes leszármazója;

b) a vagyontalanság;

c) félárvánál (akik tudniillik apátlanok vagy anyátlanok) az életben levő szülő vagyontalansága;

d) hogy az árva 6-ik életévét már betöltötte és hogy a fiu árva a 10., a leány árva pedig a 12-ik életévét még nem haladta;

e) hogy ép testü és elméjü, a himlőn átessett, vagy ellene sikerrel beoltatott.

Az árva kora és a szülők elhalálása hiteles anyakönyvi kivonattal, a testi és elméleti állapot, a himlő-oltás és a vagyontalanság közzéhatóságilag hitelesített orvosi és helyhatósági bizonyítvánnyal igazolandó.

A kellően felszerelt bélyegtel len kérvények, — melyekben a

szülő vagy gyám neve, állása és lakhelye (város, megye, utolsó posta) is felmentendő, — folyó évi július hó 15-ig a m. kir. honvédelmi miniszterhez nyújtandók be, a honnan Budapest székesfőváros hatóságához fognak küldetni és a kijelölési jog gyakorlása végett József főherceg ur Ó cs. és kir. Fenségehez fognak felterjeszteni.

Az alapítványi helyek az 1908/9. tanév kezdetén lesznek betöltendők s a felvétel vagy fel nem vételről az árvák hozzátartozói Budapest székesfőváros tanácsa által hatósági uton fognak értesítettni.

Arad, 1908. évi május hó 30.

A városi tanács.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fia

tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalbar.

APRÓ HIRDETÉSEK.

A k i n e k

Ismeretség híján

házastársra,
nevelőre,
fiatlevezetőre,
könyvelőre,
segédre,
ispánra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vincselőre,
kertészre.kulcsárra,
gazdasszonyra
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy,
irodászolgára,
pénzbeszedőre
házmesterre,
stb.-re
van szüksége.**A k i**

bérbeadni kíván

birtokot,
hasat,
vadászterü-
letet.halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,**A k i**

eladni kíván

butort,
szegort,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,üzletet,
műhelyt,
lakást stb.;
vagy**A k i**mindesekét vétel vagy bérbevételei cél-
jából keresi;**A k i**valamely állást betölteni kíván: legbizto-
sabbban érte, ha az**„ARADI KÖZLÖNY“**

kis hirdetésai

rovatait használja.

Egy teljesszatócsüzleti berendezés jutányos
áron eladó. Fácán-utca 4. 2326**Világosan**a járásbíróság utcájában egy tel-
jesen jó karban lévő ház, benne
egy jóforgalmu szatócsüzlet kor-
látlan italméréssel, más vállalko-
zás miatt eladó. Bővebbet Klein
Mór urnál, Világos. 2325**Egy jó házból való**4 polgárit végzett, jó erkölcsű fiu
mint tanuló felvétetik Weinberger
Ferenc ékszerésznél Arad, Fischer
Eliz-palota.**Az általános fogyasztási**és termelő szövetkezet tagjait ér-
tesíti, hogy a húst Koch Mór hus-
csarnoka szolgáltatja. Megrende-
lésre a hus saját kocsikon ház-
hoz szállítatik. 2329**Egy jó karban lévő**kerékpár, számmal, jutányos áron
eladó Pollák szállítónál. 2330**Utikönyveket (Bädeker)**állandóan raktáron tart Ingusz I.
és Fia könyvkereskedése Arad,
Weitzer János-utca. Arad és te-
mesmegyei telefon 517. sz. 201**Pörkölt szálonna,**légenszáritott, oldalankint 35—60
kg. nehéz, kapható Rauchbauer
Nándornál, Ujszentannán. 1991**Jrodai alkalmazást**keres a magyar kereskedelmi le-
velezésben és gépirásban teljesen
jártas fiatalember több évi gya-
korlattal. Szíves megkeresések a
kiadóhivatalba kéretnek „Törekvő”
jeligére.**Minden ujdonság**azonnal több példányban kapható
80,000 kötetes kölcsönkönyvtá-
rban, heti 8 filléres kölcsön díj
ellenében. A könyvek újak és tiszták.
Terjedelmes jegyzékek vidékre
is. Zenemű kölcsönző intézet. Kerpel
Izso könyv és papirkereskedése,
Aradon. 212**Intelligens fiuk**jobb házból, tanuló gyakornokul
felvétetnek azonnal. — Keresek
fehér mézet megvételre. Dürr Gusztáv
csemege, fűszer, pezsgőbor és
ásványvíz kereskedése Arad, a vá-
rosházzal szemben. Telefon 115. sz.
2320**Könyvkötészetünkben****tanulóleányok****felvétetnek.**

9193—1908. sz.

Hirdetmény.

A gyalogutak gondozásáról alkotott 12757—403/1884. számú szabályrendelet 5. §-a értelmében felhívom a ház- és telektulajdonosokat, folyó hó 15-től szeptember 15-ig házuk, illetve telkük előtt az asphalt burkolattal ellátott gyalogutat mindennap délután 1 és 2 óra között, a másféle burkolattal ellátott gyalogutat este 7 és 8 óra között meglocsoltassák, mert ennek elmulasztása esetén az említett szabályrendelet alapján szigoruan büntettetni fognak.

Arad, 1908. évi május hó 15.

Sariot,
főkapitány.

Arad. szab. kir. város rendőrkapitányi hivatalától.

Hirdetmény.

Közhirre tétetik, hogy Aradon 1908. június hó 19-ik napján egy darab kis fehérszörű, rövid szarvu magyar tehén elfogatott.

A tulajdonos folyó évi június hó 30. napjáig a kapitányi hivatalnál jelentkezhetik és a tulajdonjogát keigazolhatják.

Ha a tulajdonjogát beigazolni képes, tulajdonosa a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat mint gazdátlan jószág nyilvános árverésen el fog adatni.

Arad, 1908. évi június 22-én.

Rendőrkapitányság.

Megjelent!

Megjelent!

Magyarországi Uradalmak és Gazdatisztek Czimtára

1908/9.

az eddiginél sokkal bővebb terjedelemben és gazdagabb tartalommal. E cimtár tartalmazza a magyarországi uradalmak, gazdaságok, bérlők pontos címjegyzékét, valamint a gazdákat és a gazdatisztek érdeklő fontosabb tudnivalókat törvényeket, rendeleteket stb.

Becsés tartalmánál fogva gazdáknak és gazdatiszteknek nélkülözhetetlen kézikönyv.

Ára vászonkötésben 15.—kor.

Tüzifa**raktár.**

Van szerencsénk a n. é. közönség tudomására adni, hogy

Nagyvárad-ut 12. sz. alatt**tüzifa, faszén, szerszámfa raktárt****nyitottunk,**

hol mindennemű tüzfát nagyban és kicsinyben árusítunk.

Gróf Zselénski Róbert
zimbrói erdőkezelőségének**aradi tüzifaraktára.**

2223

Feltűnő ujdonság!**DELICE**Minden hirdetés felesleges, a dohányzó
egyszer veszi és többé mászt nem szívhat.**SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.**